ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԶԵԿՈՒՅՑ: ԿԱՆԱՆՑ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՃՆՇՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Պատրաստված է

Կանանց իրավունքների կենտրոնի պատվերով
Երևան, Հայաստան

Անի Դալլաքյան և Նարինե Հակոբյան
Ավագ գիտաշխատողներ
«Թուրփանջյան» հասարակական հետազոտությունների կենտրոն
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան

Դոկտոր Լուսիկ Հ. Դանիելյան
Տնօրեն
«Թուրփանջյան» հասարակական հետազոտությունների կենտրոն
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան

Մայիս 2007

Բովանդակություն

Ամփոփում 4

Ներածություն 7

Մեթոդաբանություն 7

Հիմնական արդյունքները 8
Պատկերացումներն ընտանեկան հարաբերությունների մասին 9
Կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնելը..................................11
Ո՞վ է ընտանիքում սովորաբար որոշում կայացնում 12

Ընտանեկան բռնության շարժառիթների ըմբռնման մակարդակը 14
Ընտանեկան բռնության պատմությունը..15

Վերաբերմունքը ընտանեկան բռնության և հանրային գործակալությունների նկատմամբ....15
Լուծումներ, որոնք կարող են նվազեցնել ընտանեկան բռնությունը....................................16
Վստահությունը Հայաստանի ընտանեկան բռնության դեմ պայքարող գործակալությունների հանդեպ 18

Ընտանեկան բռնության և ճնշման միջադեպերը 18
Բռնության միջադեպերը բացահայտելու մասին նշում..19
Հոգեբանական ճնշման միջադեպերը 20
Ֆիզիկական ճնշման միջադեպերը 22
Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշում 22
Ծանր ֆիզիկական ճնշում 24

Հայաստանում ընտանեկան ֆիզիկական բռնության չափերը 25
Ո՞վ է ուժ գործադրել հարցվածի նկատմամբ 26
Ինչպե՞ս է հարցվածն ընկալում ամենավերջին միջադեպը 26
Ինչպե՞ս է ամենավերջին միջադեպն ազդել հարցվածի վրա..27
Հաղթահարել և պատասխան տալ ընտանեկան բռնությանը 28
Բռնությանը վերջ տալու համար օգնության դիմելը..28
Բժշկական օգնության անհրաժեշտութունը 29
Ոստիկանություն դիմելը..29
Հեռանա՞լ, թե՞ մնալ բռնացող զուգընկերոջ հետ 29
Ընտանեկան բռնության չափերի գնահատումը 31

Հիմնական արդյունքների ամփոփում..32

Աղյուսակներ……………..36

<u>Գծապատկերների ցանկ</u>

Գծապատկեր Ա. Կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնող հարցվածների տոկոսները..11
Գծապատկեր Բ. Որոշումների կայացմանը չմասնակցող հարցվածների տոկոսները...............................13
Գծապատկեր Գ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնող լուծումների գնահատականները 1-ից մինչև 10 սանդղակով..16
Գծապատկեր Դ. Յոգեբանական ճնշման գործողությունների տոկոսները...21
Գծապատկեր Ե. Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման գործողությունների տոկոսները.......................................23
Գծապատկեր Զ. Ծանր ֆիզիկական ճնշման գործողությունների տոկոսները...25
Գծապատկեր Է. Օգնության համար ոչ պաշտոնական և պաշտոնական կառույցներին դիմողների տոկոսները..28

Ամփոփում

Երևանում գործող «Կանանց իրավունքների կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունն ակտիվորեն ներգրավված է Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշման դեմ պայքարում: Այս կազմակերպությանն անհրաժեշտ է ունենալ մեր երկրի ներկա իրավիճակի մասին վստահելի տեղեկատվություն՝ Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության կանխման միջոցառումներ՝ լոբբինգ, շահերի պաշտպանություն և օրենսդրության նախագծի մշակում ձեռնարկելու համար: Պայմանագիր է կնքվել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Թուրփանջյան հասարակական հետազոտությունների կենտրոնի (ԹՀՀԿ) հետ՝ Կանանց իրավունքների կենտրոնի կողմից կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության կանխմանն ուղղված միջոցառումների մշակման համար տեղեկատվություն տրամադրելու նպատակով հարցում անցկացնելու համար: Հայաստանի ամբողջ տարածքում իրականացված հարցման նպատակն է հասկանալ կանանց վերաբերմունքը կանանց հանդեպ ընտանեկան բռնության նկատմամբ, պարզել դրա շարժառիթների և լուծումների ըմբռնումը, որոշել Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշման չափերը, ինչպես նաև բացահայտել ընտանիքում կանանց նկատմամբ գործադրվող ֆիզիկական բռնության վերջին միջադեպերը:

Հարցվածների 61 տոկոսը նկատել է, որ «լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն՝ նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում», և ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը: Հարցվածների մոտ երկու երրորդը նշել է, որ ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ: Մյուս կողմից՝ հարցվածների 78 տոկոսը չի համաձայնել, որ «նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել»: Տասը հարցվածներից հինգը հայտնել են, որ իրենք արդարացնում են ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ երեխաներին անտեսելու դեպքում, տասից չորսը՝ ամուսնուն չենթարկվելու դեպքում, տասից երեքը՝ առանց ամուսնուն տեղյակ պահելու ինչ-որ տեղ գնալու դեպքում, և տասից ևս երեքը՝ ամուսնու հետ վիճելու դեպքում: Այնուհանդերձ, հարցման գրեթե բոլոր մասնակիցները համաձայնել են, որ «ամուսինը երբեք չպետք է խփի իր կնոջը»:

Հարցման որոշ մասնակիցներ որոշում չեն կայացնում ընտանիքին առնչվող հարցերի մասին: Այսպես օրինակ՝ տասը հարցվածներից երեքը պատասխանել են, որ չեն մասնակցում տնային տնտեսության համար խոշոր գնումների մասին որոշումների կայացմանը: Տասը հարցվածներից երկուսը չեն մասնակցում իրենց իսկ առողջության խնամքի կամ իրենց իսկ վաստակած գումարը ծախսելու վերաբերյալ որոշումների կայացմանը:

Հարցվածների մոտ 60 տոկոսը համաձայնել է, որ «ընտանեկան բռնությունը տարածված խնդիր է Հայաստանում»: Հարցվածների գրեթե կեսը ճանաչում է, միջին հաշվով, ընտանեկան բռնության ենթարկված չորս կնոջ: Այդ հարցվածների տասից վեցը նկատել են, որ տուժածներն իրենց ծանոթներն են, տասից երեքն ասել են, որ իրենց ընկերներն ու բարեկամներն են, և տասից երկուսը հայտնել են, որ իրենց հարևաններն են: Հարցվածների մոտ 72 տոկոսը նշել է, որ «Հայաստանն ընտանեկան բռնության մասին օրենքի կարիք ունի»:

Առաջին հինգ պատճառները, որոնք հարցվածները նշել են որպես ընտանեկան բռնությունը բացատրող գործոններ, հետևյալն են. թմրադեղերի և ալկոհոլի օգտագործումը, բռնարար տղամարդկանց լքել չցանկանալը կանանց կողմից, աղքատությունը, տղամարդկանց և կանանց անհավասար հարաբերությունները և բռնարարների կրթության պակասը: Այնուհետև նշվել են մանկության ժամանակ բռնության ականատես լինելը, անակնկալ ֆինանսական խնդիրները կամ աշխատանքի կորուստը և տուժածների կրթության պակասը: Հոգեկան հիվանդ լինելը՝ որպես պատճառ, նշվել է ամենաքիչ թվով հարցվածների կողմից:

Կանանց նկատմամբ հոգեբանական, ֆիզիկական և սեռական ճնշումը տարածված է Հայաստանում: Հարցվածների գրեթե 66 տոկոսը ենթարկվել է հոգեբանական ճնշման, ընդ որում 46 տոկոսը ենթարկվել է հաճախ կամ երբեմն: Ընդհանուր առմամբ, տասը հարցվածներից հինգի վրա գոռացել, ճչացել են կամ հայհոյել են, տասը հարցվածներից երեքի տեղափոխությունները վերահսկել են, և տասը հարցվածներից ևս երեքին քննադատել են ուրիշների մոտ: Հոգեբանական ճնշման տասը միջադեպերից յոթի դեպքում բռնարարներն ամուսիններն են, տասը միջադեպերից մոտ երեքի դեպքում՝ սկեսուրները: Գրեթե բոլոր հարցվածները հայտնել են, որ հոգեբանական բռնությունը նույնքան վատ է, որքան ֆիզիկականը, և հարցվածների 79 տոկոսը համաձայնել է, որ ընտանիքից դուրս ամուսինների կողմից քննադատությունը ընտանեկան բռնության տեսակ է:

Հարցվածների 27 տոկոսը ենթարկվել է ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման, ընդ որում 16 տոկոսը ենթարկվել է հաճախ կամ երբեմն: Ընդհանուր առմամբ, տասը հարցվածներից մեկին կա՛մ ուժեղ հրել կամ բռնել են, կա՛մ ձեռքով հարվածել են նրա մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին, կա՛մ նրանից պահանջել են սեռական հարաբերություն ունենալ այն ժամանակ, երբ նա չի ցանկացել, կա՛մ նրան ֆիզիկապես ստիպել են անել որևէ բան իր կամքին հակառակ: Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման ևս 10 տոկոսը ներառում է այնպիսի միջադեպեր, ինչպիսիք են պատերին կամ կահույքին բռունցքով կամ ոտքով հարվածելը և կնոջ վրա կամ սենյակի մեջ իրեր շպրտելը: Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման տասը միջադեպերից ութը տեղի է ունեցել ամուսինների պատճառով, տասը միջադեպերից մոտ երկուսը՝ սկեսուրների:

Հարցվածների մոտ 12 տոկոսը ենթարկվել է ծանր ֆիզիկական ճնշման, ընդ որում վեց տոկոսը ենթարկվել է հաճախ կամ երբեմն: Ընդհանուր առմամբ, հարցվածների հինգ տոկոսի ձեռքերը ոլորել են, մազերը՝ քաշել, ևս հինգ տոկոսի երեխաներին հարվածել կամ վնասել են, և մեկ այլ հինգ տոկոսին ստիպել են սեռական հարաբերությունների մեջ մտնել: Ծանր ֆիզիկական ճնշման տասը միջադեպերից գրեթե ինը տեղի է ունեցել ամուսինների պատճառով, իսկ տասը միջադեպերից մեկի ժամանակ սկեսուրն է ֆիզիկական ուժ գործադրել իր հարսի նկատմամբ:

Չնայած տասը հարցվածներից գրեթե երեքը տանը ենթարկվել է ֆիզիկական ճնշման (ընդ որում տասից մոտ երկուսը՝ հաճախ կամ երբեմն), հարցվածների մոտ 35 տոկոսն է միայն կարծում, որ այն, ինչ տեղի է ունեցել ամենավերջին միջադեպի ժամանակ, իրենց դարձնում է ընտանեկան բռնության զոհ: Ավելին, հարցվածների գրեթե կեսը կարծում է, որ իրենք մասամբ մեղավոր են ամենավերջին միջադեպի ժամանակ պատահածի համար: Բռնության ենթարկված հարցվածների մոտ 40 տոկոսը հայտնել է, որ երեխաներն ականատես են եղել բռնությանը: Այդ միջադեպը ազդել է հարցվածների վրա. բռնության ենթարկված տասը հարցվածներից ութը զայրացած է, տասը հարցվածներից մոտ հինգի ինքնագնահատականը իջել է, ևս հինգը դեպրեսիայի մեջ է, և մեկ այլ հինգը ամոթի զգացում ունի այդ միջադեպի պատճառով: Հարցվածների 60 տոկոսը նշել է, որ իրենք կարող են ինչ-որ բան անել իրենց հանդեպ բռնությունը դադարեցնելու համար:

Բռնության ենթարկված հարցվածների 29 տոկոսն է միայն բռնությանը վերջ տալու նպատակով դիմել որևէ մեկի օգնությանը, և այդ օգնության համար մեծ մասամբ դիմել են ընտանիքի անդամներին: Ընտանեկան բռնության հետևանքով ստացած վնասվածքների պատճառով տասը հարցվածներից մոտ մեկը դիմել է բժշկական օգնության: Հարցվածների 6 տոկոսը դիմել է ոստիկանություն: Ոստիկանության միջամտության տասը դեպքերից մոտ ութի ժամանակ բռնարարը փաստաթուղթ է ստորագրել առ այն, որ բռնությունը չի կրկնվի, որից հետո ազատ է արձակվել:

Տասը հարցվածներից մոտ երեքը լքել են իրենց զուգընկերներին, քանի որ նրանք բռնացել կամ սպառնացել են իրենց: Այդ դեպքերի 90 տոկոսն ավարտվել է նրանով, որ բռնության են-թարկվածը ի վերջո վերադարձել է տուն:

Պարզվել է, որ կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնությունն ու ճնշումը հավասարապես են բաշխված Հայաստանում՝ տարիքի, եկամտի, զբաղվածության կարգավիճակի և կրթական մակարդակի հիման վրա առանձնացված խմբերի միջև: Այսպիսով, այս գործոնների առումով բռնության և ճնշման դեպքերի նշանակալի քանակական տարբերություններ մեծ մասամբ չեն հայտնաբերվել:

Ընտանեկան բռնության և ճնշման իրական չափերը կարող են ավելի մեծ լինել: ԹՅՀԿ-ի հար-ցազրուցավարները կարծում են, որ գոյություն ունի տեղեկությունների քողարկում. այսպես օրինակ՝ որոշ կանայք հրաժարվում էին հարցմանը մասնակցելուց, քանի որ, ինչպես իրենք էին ասում, իրենց ամուսինները կզայրանան: Կային նաև կանայք, ովքեր պատասխանում էին «ոչ», չնայած իրենց աչքերը հակառակն էին ասում: Ցավոք, սոցիալական արգելքներ կան, ո-րոնք կարծես խոչընդոտում են որոշ կանանց ընտանեկան բռնության փորձը բացահայտելու խնդրում:

Ներածություն

Երևանում գործող «Կանանց իրավունքների կենտրոն» հասարակական կազմակերպությունն ակտիվորեն ներգրավված է Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշման դեմ պայքարում: Այս կազմակերպությանն անհրաժեշտ է վստահելի տեղեկատվություն մեր երկրի ներկա իրավիճակի մասին՝ կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության կանխման միջոցառումներ՝ լոբբինգ, շահերի պաշտպանություն և օրենսդրության նախագծերի մշակում ձեռնարկելու համար: Այդ սոցիալական խնդիրը քողարկված է և թերի է ուսումնասիրված, իսկ կառավարական պաշտոնյաները չեն ընդունում, որ այն լուրջ և տարածված խնդիր է Հայաստանում: Պայմանագիր է կնքվել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) «Թուրփանջյան» հասարակական հետազոտությունների կենտրոնի (ԹՀՀԿ) հետ՝ Կանանց իրավունքների կենտրոնի կողմից կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության կանխմանն ուղղված միջոցառումների մշակման համար տեղեկատվություն տրամադրելու նպատակով հարցում անցկացնելու համար: Հայաստանի ամբողջ տարածքում իրականացված այս հարցման նպատակն է հասկանալ կանանց վերաբերմունքը կանանց հանդեպ ընտանեկան բռնության նկատմամբ, պարզել դրա շարժառիթների և լուծումների ըմբռնումը, որոշել Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշման չափերը, ինչպես նաև բացահայտել ընտանիքում կանանց նկատմամբ գործադրվող ֆիզիկական բռնության վերջին միջադեպերը:

ՄԱԿ-ի Կանանց նկատմամբ բռնության վերացման մասին հռչակագիրը սահմանում է բռնությունը կանանց նկատմամբ որպես «սեռական հատկանիշով բռնության ցանկացած գործողություն, որը հանգեցնում է կամ կարող է հանգեցնել ֆիզիկական, սեռական կամ հոգեբանական վնասի կամ տառապանքի, ներառյալ նմանատիպ գործողությունների սպառնալիքները, հարկադրանքը կամ բռնի ազատազրկումը թե՛ հասարակական, թե՛ անձնական կյանքում»: Հռչակագիրը նշում է, որ կանանց նկատմամբ բռնությունն ընդգրկում է երեք ոլորտ, թեև չի սահմանափակվում դրանցով. «ընտանիքում տեղի ունեցող», «լայն հասարակության մեջ» և «պետության կողմից իրականացվող կամ թույլատրվող» բռնություն[1]:

Մեթոդաբանություն

Հայաստանի 18-ից մինչև 75 տարեկան կանանց ներկայացուցչական ընտրանքը որոշելու համար ԹՀՀԿ-ն դիմել է ՀՀ վիճակագրական ազգային ծառայությանը՝ հետևյալ պարամետրերի վերաբերյալ գոյություն ունեցող տեղեկատվությունն ստանալու համար. 1) բնակչության թիվը՝ մարզային կտրվածքով, 2) տասը մարզերից յուրաքանչյուրի բնակչության թիվը՝ գյուղական և քաղաքային բնակիչների կտրվածքով և 3) Երևանի բնակչության թիվը՝ ըստ տասներկու համայնքների: Տնային տնտեսություններն ընտրվել են Երևան քաղաքից և տասը մարզերից համամասնորեն՝ արտացոլելով ՀՀ վերջին մարդահամարի տվյալները: Հարցման մեջ ընդգրկելու նպատակով յուրաքանչյուր մարզից ընտրվել են մեկ քաղաք և մեկ գյուղ: ԹՀՀԿ-ն տասը քաղաքներից յուրաքանչյուրի համար ՀՀ Գեոդեզիայի և քարտեզագրության կենտրոնից ձեռք է բերել մանրամասն քարտեզներ[2]: Երևանի դեպքում օգտագործվել է քաղաքի քարտեզը, որում պատկերված են շենքերը՝ ըստ համայնքների: ԹՀՀԿ-ն դիմել է տասը մարզային քաղաքներին և Երևանի տասներկու համայնքներին՝ որոշելու համար բազմաբնակարան շենքերի և սեփական առանձնատների համամասնությունը: Մարզային յուրաքանչյուր քաղաքի և Երևանի յուրաքանչյուր համայնքի համար օգտագործվել են քարտեզներ՝ շենքերը պատահականորեն ընտրելու համար: Տասը քաղաքներում և Երևանում՝ արդեն տեղում, յուրաքանչյուր բազմաբնակարան շենքից պատահականորեն ընտրվել է մեկ տնային տնտե-

---

[1] Տե՛ս 1993-ի դեկտեմբերի 20-ին 48/104 բանաձևով Գլխավոր ասամբլեայի կողմից ընդունված Հռչակագրի 1-ին և 2-րդ հոդվածները:
[2] Դրանք ի սկզբանե պատրաստվել են ՀՀ 2001թ. մարդահամարի համար:

սություն: ԹՀՀԿ-ն դիմել է տասը գյուղերի գյուղապետարաններին՝ տնային տնտեսությունների թիվը որոշելու համար, և տնային տնտեսությունները տեղում ընտրվել են պատահականորեն:

Տնային տնտեսությունների ներսում հարցվածներն ընտրվել են պատահականորեն: Սակայն, հաշվի առնելով այս հետազոտության հատուկ նպատակները, ընտրանքի մեջ ընդգրկվել են միայն ամուսնացած կամ զուգընկեր ունեցող կանայք: Հարցվածները տեղեկացվել են, որ պատասխանների անանունությունը երաշխավորվում է: Ի լրումն, հարցազրույցների սկզբում հարցվածներին ցույց են տրվել հարցաթերթիկները՝ նրանց հավաստիացնելու համար, որ իրենց անունները կամ հասցեները ոչ մի տեղ չեն գրանցվում:

ԹՀՀԿ-ն Կանանց իրավունքների կենտրոնի կողմից պահանջվող տեղեկատվության հիման վրա մշակել է չափորոշիչներ ու հատուկ այդ նպատակով կազմված հարցաթերթիկ: Չափորոշիչներ մշակելիս ԹՀՀԿ-ն փորձել է գտնել կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության ոլորտում անցկացված համապատասխան հարցումներ, որոնք ունենան վստահելի և ճշգրիտ չափորոշիչներ: Հարցաթերթիկի բոլոր չափորոշիչները փորձարկվել են, և արվել են համապատասխան շտկումներ: Ընդհանուր հաշվով 2007-ի մայիսի 5-ից մինչև մայիսի 20-ը անց է կացվել 1,006 դեմ առ դեմ հարցազրույց: Աղյուսակներ 1, 2 և 3-ը ցույց են տալիս անցկացված հարցազրույցների թիվը՝ մարզային կտրվածքով, ինչպես նաև քաղաքային և գյուղական ընտրանքներում ընդգրկված տնային տնտեսությունների թիվը: Ըստ անհրաժեշտության՝ որակական տվյալները կոդավորվել են, և բոլոր տվյալները մուտքագրվել են SPSS (վիճակագրական փաթեթ հասարակական ուսումնասիրությունների համար) վերլուծության համար:

Հարցազրուցավարները գրանցել են նաև հարցազրույցն այլ անձանց ներկայությամբ անցկացնելու հանգամանքը: Հարցազրույցների 84 տոկոսն անցկացվել է առանց ուրիշ անձանց ներկայության: Հարցազրույցների 2 տոկոսն անցկացվել է հարցվածների ամուսինների կամ զուգընկերների ներկայությամբ: Հարցազրույցների 5 տոկոսի ժամանակ ներկա են եղել տնային տնտեսության այլ մեծահասակ անդամներ, իսկ հարցազրույցների ևս 5 տոկոսի դեպքում ներկա են եղել երեխաները:

Մերժման տոկոսը 14.8 է: Հարցմանը մասնակցել չցանկացողների 77 տոկոսը պատճառաբանել է, որ զբաղված է: 18 տոկոսի համար հարցման թեման հետաքրքիր չէ: 3 տոկոսը մտավախություն է ունեցել, որ իր ամուսինը կզայրանա:

Հարցազրույցների վերջում հարցման մասնակիցներին տրամադրվել են կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության մասին տեղեկատվական թերթիկներ և թեժ գծի հեռախոսահամարով օրացույցներ:

Հիմնական արդյունքները

Այս բաժինն ամփոփում է հարցման արդյունքները և բաղկացած է 5 ենթաբաժիններից. ընտանեկան հարաբերությունների մասին պատկերացումները, ընտանեկան բռնության շարժառիթների ըմբռնման մակարդակը, ընտանեկան բռնության և հանրային գործակալությունների նկատմամբ վերաբերմունքը, Հայաստանում ընտանեկան բռնության և ճնշման միջադեպերը և Հայաստանում ընտանեկան ֆիզիկական բռնության չափը:

Հարցվածների միջին տարիքը 40 է[3] (տե՛ս Աղյուսակ 62)։ Հարցվածների մոտ 37 տոկոսն ավարտել է 10-ամյա միջնակարգ դպրոց, 63 տոկոսը հաճախել է կամ ավարտել է համալսարան, քոլեջ/ուսումնարան կամ տեխնիկում[4] (տե՛ս Աղյուսակ 63)։ Հարցվածների 35 տոկոսն աշխատում է լրիվ կամ կես դրույքով, ներառյալ ինքնազբաղվածությունը (տե՛ս Աղյուսակ 64)։ Հարց է տրվել նաև տնային տնտեսության նախորդ ամսվա ընդհանուր եկամտի մասին[5], և նշված գումարը կազմել է 5,000-ից մինչև 700,000 ՀՀ դրամ՝ միջին հաշվով 95,998 ՀՀ դրամ՝ մեկ տնային տնտեսության հաշվարկով[6] (տե՛ս Աղյուսակ 65)։

Հարցվածների 89 տոկոսն ամուսնացած է, գրեթե 6 տոկոսը երբեք ամուսնացած չի եղել, և մոտ 3 տոկոսն ամուսնալուծված է (տե՛ս Աղյուսակ 66)։ 899 ամուսնացած կանայք այդ կարգավիճակում են, միջին հաշվով, 20 տարի (տե՛ս Աղյուսակ 66ա)։

Հարցվածների 88 տոկոսը երեխաներ ունի (տե՛ս Աղյուսակ 67), որոնց տարիքը տատանվում է մեկ ամսականից մինչև 57 տարեկան՝ միջին հաշվով 19 տարեկան։ Հարցվածների մոտ 12 տոկոսը վերջին տարվա ընթացքում հղի է եղել (տե՛ս Աղյուսակ 68)։

Տվյալների մեծ մասի համար օգտագործվել են վիճակագրական թեստեր՝ պարզելու համար, թե արդյոք գոյություն ունեն տարբերություններ քաղաքների և գյուղերի, Երևանի և տասը մարզերի քաղաքների բնակիչների միջև, ինչպես նաև տարբերություններ՝ պայմանավորված տարիքով, զբաղվածության կարգավիճակով, եկամտի և կրթական մակարդակով։ Եթե վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի արդյունքներ գոյություն ունեն, ապա դրանք ընդգրկված են վերլուծության այս բաժնում[7]։

Պատկերացումները ընտանեկան հարաբերությունների մասին

Հարցվածների 61 տոկոսը նշել է, որ «լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում» (տե՛ս Աղյուսակներ 13զ և 14)։ Գյուղական բնակիչները (75 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան քաղաքային բնակիչները (54 տոկոս), և տասը մարզերի քաղաքների բնակիչները (67 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան Երևանի բնակիչները (43 տոկոս)[8]։ Ավելին, առկա է միջին դրական համահարաբերակցություն (կոռելացիա) այդ ձևակերպման և տնային տնտեսության ամսական եկամտի միջև. ավելի բարձր եկամուտ ունեցող տնային տնտեսությունների հարցվածները ավելի հակված են չհամաձայնելու[9]։

Հարցվածների նս 61 տոկոսը նկատել է, որ ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը (տե՛ս Աղյուսակ 13է)։ Հարցվածների 39 տոկոսն է միայն համաձայնել այն ձևակերպմանը, որ կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, նույնիսկ եթե ամուսինը նրանց չի հավանում (տե՛ս Աղյուսակ 13ը)։ Քաղաքային

---

[3] Մեկ 78 տարեկան և երկու 17 տարեկան ամուսնացած կանայք ընդգրկվել են ընտրանքի մեջ, թեև նախատեսված տարիքն էր 18-ից մինչև 75-ը։

[4] Կրթական մակարդակի հիման վրա վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություններ գտնելու նպատակով այդ չափորոշիչը կոդավորվել է երկու կատեգորիայի. դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածներ և դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածներ։

[5] Ներառյալ բոլոր աշխատավարձերը, ինքնազբաղվածությունից և այլ աղբյուրներից ստացված եկամուտները, թոշակները և ընկերներից, բարեկամներից և պետությունից ստացված օգնությունը, 2007-ի ապրիլին

[6] Միջին փոխարժեքը 2007-ի ապրիլին՝ 363 ՀՀ դրամ = 1 ԱՄՆ դոլար։

[7] Պետք է նշել, որ Երևանի բոլոր բնակիչներն ավելի կրթված են, ավելի շատ են ապահովված աշխատանքով և տնային տնտեսության առումով ունեն ավելի բարձր եկամուտ, քան մարզերի քաղաքների բնակիչները։ Նույն տարբերությունը նկատելի է քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև։ Այնուհանդերձ, այս նմանություններն ազդեցություն չեն ունեցել կանանց նկատմամբ բռնության և ճնշման միջադեպերի մասին պատասխանների վրա։

[8] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.000 մակարդակում։

[9] Պիրսոնի կոռելացիոն վերլուծությունը հավասար է 0.291, նշանակալիության 0.000 մակարդակում։

բնակիչները (45 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան գյուղական բնակիչները (30 տոկոս), և Երևանի բնակիչները (50 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ մտքին, քան այլ քաղաքների բնակիչները (39 տոկոս)[10]:

Մյուս կողմից՝ հարցվածների 22 տոկոսն է միայն հայտնել, որ «նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել» (տե՛ս Աղյուսակ 13ե): Գյուղական բնակիչները (27 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, որ ամուսինները կարող են արգելել կանանց աշխատել, քան քաղաքային բնակիչները (19 տոկոս)[11]:

Հարցվածների 36 տոկոսը համաձայնել է, որ «կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ՝ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում» (տե՛ս Աղյուսակ 13թ), ընդ որում գյուղական բնակիչները (48 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան քաղաքային բնակիչները (30 տոկոս), և այլ քաղաքների բնակիչները (41 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան Երևանի բնակիչները (21 տոկոս)[12]:

Այդ բոլոր հինգ հարցերի շրջանակներում նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ են հայտնաբերվել կրթության գործոնի հիման վրա[13]: Դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածներն ավելի հակված են համաձայնելու, քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածները, որ «լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում» (81 տոկոս՝ ի տարբերություն 50 տոկոսի), «ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը» (67 տոկոս՝ ի տարբերություն 58 տոկոսի), «նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել» (35 տոկոս՝ ի տարբերություն 15 տոկոսի), և «կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում» (46 տոկոս՝ ի տարբերություն 31 տոկոսի): Մյուս կողմից՝ դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (46 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այն ձևակերպմանը, որ «կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, նույնիսկ եթե ամուսինը նրանց չի հավանում», քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (28 տոկոս):

Նմանապես, այդ հինգ հարցերի շրջանակներում նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ են նկատվել զբաղվածության գործոնի հիման վրա[14]: Աշխատանք չունեցող հարցվածներն ավելի հակված են համաձայնելու, քան աշխատանք ունեցող հարցվածները, որ «լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում» (70 տոկոս՝ ի տարբերություն 45 տոկոսի), «ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը» (62 տոկոս՝ ի տարբերություն 59 տոկոսի), «նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել» (27 տոկոս՝ ի տարբերություն 13 տոկոսի), և «կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում» (39 տոկոս՝ ի տարբերություն 33 տոկոսի): Մյուս կողմից՝ աշխատանք ունեցող հարցվածները (53 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այն ձևակերպմանը, որ «կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, եթե նույնիսկ ամուսինը նրանց չի հավանում», քան աշխատանք չունեցող հարցվածները (32 տոկոս):

---

[10] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

[11] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.000 մակարդակում:

[12] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.000 մակարդակում:

[13] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը բոլորի համար՝ 0.000 մակարդակում:

[14] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը բոլորի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

Կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնելը

Հարցերի առանձին շարքի օգնությամբ փորձ է արվել պարզելու, թե արդյոք, հարցվածների կարծիքով, ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ արդարացվա՞ծ է (տե՛ս Աղյուսակներ 11ա-11է և Աղյուսակ 12): Գծապատկեր Ա-ն ներկայացնում է կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնող հարցվածների տոկոսները:

Հարցվածների 67 տոկոսը համաձայնել է, որ ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ, ընդ որում 36 տոկոսը խիստ համաձայն է այդ կարծիքին: Հարցվածների կեսից մի փոքր ավելին կարծում է, որ երեխաներին անտեսելը ֆիզիկական ուժն արդարացնող պատճառ է: Այնուհետև նշվել են ամուսնուն չենթարկվելը (43 տոկոս), առանց ամուսնուն տեղյակ պահելու ինչ-որ տեղ գնալը (31 տոկոս), ամուսնու հետ վիճելը (29 տոկոս), սեռական հարաբերությունները մերժելը (21 տոկոս) և տնային գործերը ոչ պատշաճ կատարելը (14 տոկոս):

Գծապատկեր Ա. Կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնող հարցվածների տոկոսները

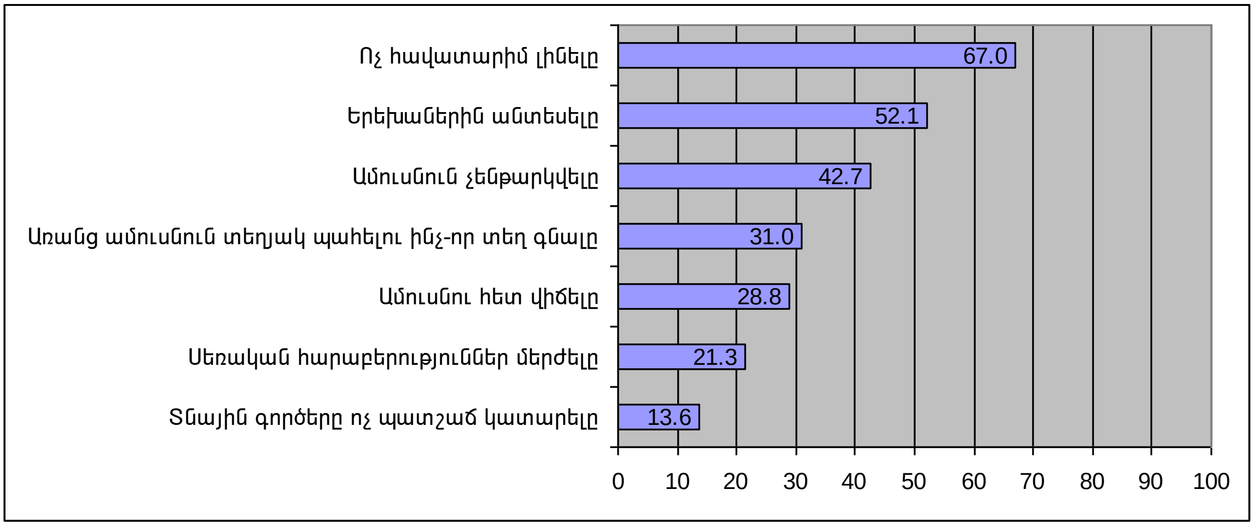

Նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ են վեր հանվել քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև այդ յոթ չափորոշիչներից յուրաքանչյուրի դեպքում, ընդ որում գյուղական բնակիչներն ավելի հակված են համաձայնելու, քան քաղաքային բնակիչները, որ այդ պատճառներից յուրաքանչյուրն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ: Ի լրումն, այլ քաղաքների բնակիչներն ավելի հակված են արդարացնելու ֆիզիկական ուժի գործադրումն՝ այդ բոլոր պատճառներից ելնելով, քան Երևանի բնակիչները: Բացի այդ, վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություններ գոյություն ունեն կրթության և զբաղվածության հիման վրա առանձնացված խմբերի միջև[15]:

Ավելի շատ գյուղական (80 տոկոս), քան քաղաքային բնակիչներ (60 տոկոս), և ավելի շատ այլ քաղաքների բնակիչներ (73 տոկոս), քան Երևանի բնակիչներ են (48 տոկոս) կարծում, որ ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ: Նմանապես, ավելի շատ գյուղական (64 տոկոս), քան քաղաքային բնակիչներ (46 տոկոս), և գրեթե երկու անգամ ավելի շատ այլ քաղաքների բնակիչներ (60 տոկոս), քան

---

[15] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը բոլորի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

Երևանի բնակիչներ են (34 տոկոս) արդարացնում ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ, եթե նրանք անտեսում են երեխաներին: Ավելի շատ գյուղական (58 տոկոս), քան քաղաքային բնակիչներ (35 տոկոս), և շատ ավելի այլ քաղաքների բնակիչներ (50 տոկոս), քան Երևանի բնակիչներ են (22 տոկոս) կարծում, որ ամուսնուն չենթարկվելը ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնող պատճառ է:

Ավելի շատ դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածներ (77 տոկոս), քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածներ են (61 տոկոս) արդարացնում ֆիզիկական ուժի գործադրումը այն կանանց նկատմամբ, ովքեր հավատարիմ չեն: Նմանապես, ավելի շատ ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածներ (62 տոկոս), քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածներ են (47 տոկոս) կարծում, որ երեխաներին անտեսելը կանանց նկատմամբ ֆիզիկական ուժի գործադրումն արդարացնող պատճառ է: Ավելի շատ ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածներ (55 տոկոս), քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածներ են (36 տոկոս) նշում, որ ամուսինները կարող են ուժ գործադրել իրենց կանանց նկատմամբ, եթե նրանք իրենց չեն ենթարկվում:

Զբաղվածության կարգավիճակը նույնպես գործոն է: Ավելի շատ աշխատանք չունեցող հարցվածներ (73 տոկոս), քան աշխատանք ունեցող հարցվածներ են (56 տոկոս) կարծում, որ ամուսինները կարող են ֆիզիկական ուժ գործադրել իրենց կանանց նկատմամբ, եթե նրանք հավատարիմ չեն:

Միաժամանակ գրեթե բոլոր հարցվածները (92 տոկոս) հայտնել են, որ «ամուսինը երբեք չպետք է խփի իր կնոջը», ընդ որում 69 տոկոսը խիստ համաձայն է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակ 4է): Քաղաքային բնակիչները (94 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ մտքին, քան գյուղական բնակիչները (88 տոկոս): Ավելին, դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (95 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (87 տոկոս)[16]:

Ո՞վ է ընտանիքում սովորաբար որոշում կայացնում

Հարցվածներին տրվել են մի շարք բաց հարցեր՝ պարզելու համար, թե ով է սովորաբար որոշում կայացնում իրենց ընտանիքներում ընտանիքին առնչվող հարցերի մասին: Պատասխանները դասակարգվել են չորս խմբի և ներկայացված են Աղյուսակ 8-ում: Գծապատկեր Բ-ում տրված են որոշումների կայացմանը չմասնակցող հարցվածների տոկոսները:

---

[16] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

Գծապատկեր Բ. Որոշումների կայացմանը չմասնակցող հարցվածների տոկոսները

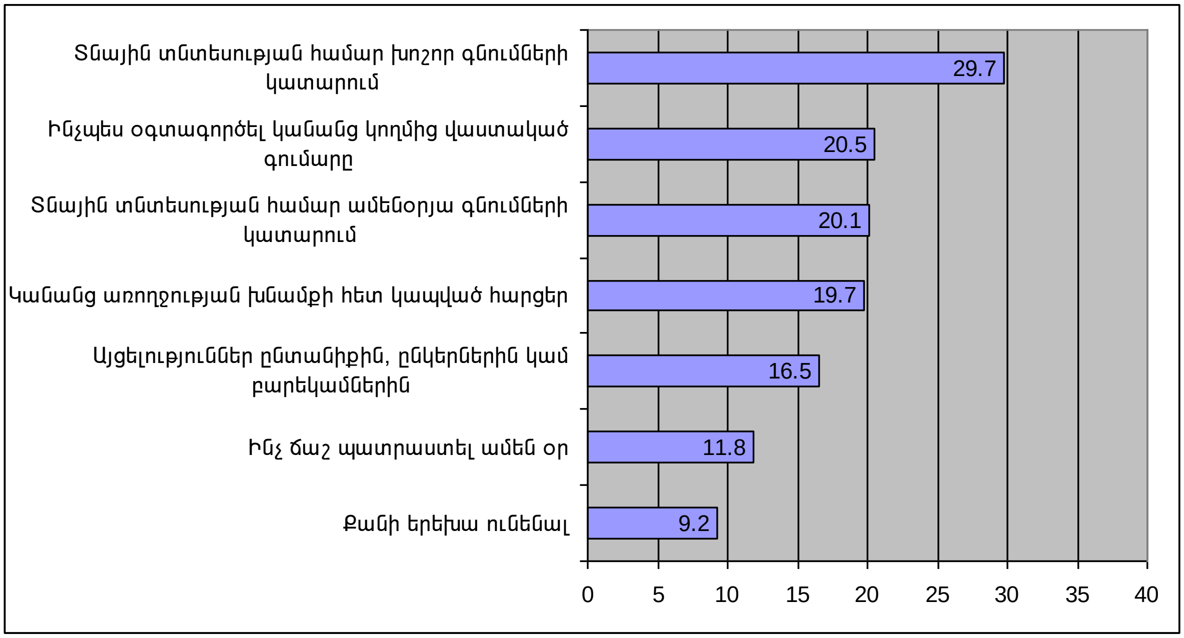

Հարցվածներից շատերն ամեն օր առանց ուրիշների միջամտության են որոշում, թե ինչ ճաշ պատրաստել (74 տոկոս), մինչդեռ ավելի քչերն են ամեն օր ինքնուրույն որոշում, թե ինչ գնումներ կատարել տնային տնտեսության համար (58 տոկոս):

Հարցվածների 43 տոկոսը խոշոր գնումներ է կատարում տնային տնտեսության համար իր ամուսնու կամ զուգընկերոջ հետ քննարկելուց հետո: Հարցվածների մոտ 30 տոկոսը չի մասնակցում տնային տնտեսության համար խոշոր գնումների վերաբերյալ որոշումների կայացմանը, մինչդեռ հարցվածների 9 տոկոսը մասնակցում է այդ որոշումների կայացմանը ընտանիքի այլ անդամների հետ միասին:

Հարցվածների 25 տոկոսն ասում է, որ ինքնուրույն է որոշում, թե ինչպես օգտագործել իր իսկ վաստակած գումարը: Հարցվածների 32 տոկոսը որոշում է, թե ինչպես օգտագործել իր վաստակած գումարը, իր ամուսնու կամ զուգընկերոջ հետ համատեղ: Հարցվածների գրեթե 21 տոկոսը չի մասնակցում այդ ծախսերի վերաբերյալ որոշումների կայացմանը, իսկ մոտ 5 տոկոսը այդպիսի որոշումներ է կայացնում ընտանիքի բոլոր անդամների միջամտությամբ:

Հարցվածների 38 տոկոսն է միայն հայտնում, որ ինքնուրույն է որոշում իր առողջության խնամքի հետ կապված հարցերը: Ավելի շատ քաղաքային (41 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներ (34 տոկոս), և ավելի շատ Երևանի բնակիչներ (45 տոկոս), քան այլ քաղաքների բնակիչներ են (35 տոկոս) ինքնուրույն որոշումներ կայացնում այդ հարցերի վերաբերյալ: Նմանապես, ավելի շատ դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածներ (42 տոկոս), քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածներ (32 տոկոս), և շատ ավելի աշխատանք ունեցող հարցվածներ (48 տոկոս), քան աշխատանք չունեցող հարցվածներ են (33 տոկոս) ինքնուրույն որոշումներ կայացնում այդ հարցերի մասին[17]: Հարցվածների մոտ 35 տոկոսը որոշումներ է կայացնում իր առողջության խնամքի հետ կապված հարցերի վերաբերյալ իր ամուսինու կամ զուգընկերոջ հետ համատեղ, իսկ

---

[17] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

հարցվածների գրեթե 20 տոկոսն ընդհանրապես չի մասնակցում այդ հարցերի վերաբերյալ որոշումների կայացմանը:

Հարցվածների 25 տոկոսն ինքնուրույն է որոշում, թե քանի երեխա ունենալ: Հարցվածների 60 տոկոսը որոշում է երեխաների թիվը իր ամուսնու կամ զուգընկերոջ հետ համատեղ: Հարցվածների 9 տոկոսը հայտնում է, որ ընտանիքի այլ անդամներն են որոշում, առանց իր միջամտության, թե ինքը քանի երեխա պետք է ունենա:

<u>Ընտանեկան բռնության շարժառիթների ըմբռնման մակարդակը</u>

Մի քանի հարցի օգնությամբ փորձ է արվել իմանալու ընտանեկան բռնության պատճառների ըմբռնումը հարցվածների կողմից:

Հարցվածների մոտ 92 տոկոսը նշել է, որ «թմրադեղերի և ալկոհոլի խնդիրները ընտանեկան բռնության առաջնային պատճառներն են», ընդ որում 62 տոկոսը հայտնել է, որ խիստ համաձայն է (տե՛ս Աղյուսակներ 9ը և 10):

Հարցվածների մոտ 88 տոկոսը կարծում է, որ «ընտանեկան բռնությունը շարունակվում է, քանի որ կանանց մեծամասնությունը չի լքում բռնացող տղամարդուն», ընդ որում գրեթե 37 տոկոսը նշում է, որ խիստ համաձայն է (տե՛ս Աղյուսակ 9է):

Հարցվածների մոտ 87 տոկոսը հայտնել է, որ աղքատությունը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը, ընդ որում 54 տոկոսը խիստ համաձայնել է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակ 9ա): Ավելի կոնկրետ, հարցվածների 74 տոկոսը նշել է, որ անակնկալ ֆինանսական խնդիրները կամ աշխատանքի կորուստը ընտանեկան բռնության պատճառներ են: Մոտ 38 տոկոսը խիստ համաձայնել է այդ կարծիքին (տե՛ս Աղյուսակ 9դ): Անակնկալ ֆինանսական խնդիրների կամ աշխատանքի կորստի մասին այս չափորոշիչի դեպքում նշանակալի վիճակագրական տարբերություն գոյություն ունի զբաղվածության հիման վրա. աշխատանք չունեցող հարցվածները (76 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան աշխատանք ունեցող հարցվածները (71 տոկոս), որ դրանք ընտանեկան բռնություն առաջացնող գործոններ են[18]:

Հարցվածների մոտ 86 տոկոսը կարծում է, որ «ընտանեկան բռնությունը տղամարդկանց և կանանց անհավասար հարաբերությունների արդյունք է» (տե՛ս Աղյուսակ 9ժ):

Հարցվածների մոտ 79 տոկոսը համաձայնել է, որ «բռնացողի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը», ընդ որում հարցվածների գրեթե 42 տոկոսը խիստ համաձայն է (տե՛ս Աղյուսակ 9գ): Դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (83 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ կարծիքին, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (70 տոկոս): Ավելին, քաղաքային բնակիչները (82 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ մտքին, քան գյուղական բնակիչները (73 տոկոս)[19]:

Ինչ վերաբերում է ընտանեկան բռնության զոհին, հարցվածների 72 տոկոսը նշել է, որ «տուժածի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը», ընդ որում 33 տոկոսը խիստ համաձայնել է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակ 9բ):

---

[18] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.024 մակարդակում:

[19] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

Դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (76 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ մտքին, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (66 տոկոս): Նմանապես, քաղաքային բնակիչները (74 տոկոս) փոքր-ինչ ավելի հակված են համաձայնելու այդ կարծիքին, քան գյուղական բնակիչները (69 տոկոս)[20]:

Հարցվածների մոտ 77 տոկոսը նկատել է, որ «շատ տղամարդիկ սովորում են բռնություն գործադրել, քանի որ մանկության ժամանակ նրանք իրենց տանը ականատես են եղել բռնության», ընդ որում 34 տոկոսը խիստ համաձայնել է այդ մտքին (տե՛ս Աղյուսակ 9թ):

Հարցվածների գրեթե 71 տոկոսը նշել է, որ «ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ամուսնու ընտանիքն այն թույլ է տալիս» (տե՛ս Աղյուսակ 9ժա): Հարցվածների 62 տոկոսը հայտնել է, որ «ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ոստիկանությունը այն չի դադարեցնում» (տե՛ս Աղյուսակ 9ժբ):

Հարցվածների 53 տոկոսը նկատել է, որ «այն տղամարդիկ, ովքեր ծեծում են իրենց կանանց, հիմնականում հոգեկան հիվանդ են»: Այդ հարցվածների գրեթե կեսը խիստ համաձայնել է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակ 9ե):

Ընտանեկան բռնության պատմությունը

Հարցվածներին խնդրել են պատասխանել, թե արդյոք իրենց հայրերը և սկեսրայրները երբևէ բռնացե՞լ են համապատասխանաբար իրենց մայրերի և սկեսուրների վրա: Հարցվածների 12 տոկոսը նշել է, որ իր հայրը բռնացել է իր մոր վրա, և հարցվածների 16 տոկոսը հայտնել է, որ իր սկեսրայրը կամ զուգընկերոջ հայրը բռնացել է իր սկեսրոջ կամ զուգընկերոջ մոր վրա (եթե չընդգրկենք «չունեմ հայր», «չունեմ սկեսրայր/զուգընկերը չունի հայր» և «չգիտեմ» պատասխանները) (տե՛ս Աղյուսակներ 60 և 61):

Մոտ 62 տոկոսը այն հարցվածների, ում սկեսրայրները բռնացել են սկեսուրների վրա, հայտնել է, որ իրենք հոգեբանական ճնշման են ենթարկվել իրենց ամուսինների կողմից: Ավելին, գրեթե 45 տոկոսը այն հարցվածների, ում սկեսրայրները ուժ են գործադրել սկեսուրների նկատմամբ, հայտնել է, որ իրենք ֆիզիկական ճնշման են ենթարկվել իրենց ամուսինների կողմից:

Պատասխանելով երեխաների վրա ընտանեկան բռնության ազդեցության մասին հարցին՝ հարցվածների մոտ 80 տոկոսը նշել է, որ «շատ հավանական է, որ ամուսինը, որը բռնանում է իր կնոջ վրա, բռնանա նաև իր երեխաների վրա» (տե՛ս Աղյուսակ 9զ): Քաղաքային բնակիչները (83 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ մտքին, քան գյուղական բնակիչները (75 տոկոս)[21]:

Վերաբերմունքը ընտանեկան բռնության և հանրային գործակալությունների նկատմամբ

Մի քանի հարց է տրվել՝ հարցվածների վերաբերմունքն ընտանեկան բռնության հնարավոր լուծումների նկատմամբ պարզելու, ինչպես նաև Հայաստանում կանանց նկատմամբ բռնության հարցերով զբաղվող տարբեր գործակալությունների հանդեպ հարցվածների վստահության մակարդակն իմանալու համար:

---

[20] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

[21] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.012 մակարդակում:

Լուծումներ, որոնք կարող են նվազեցնել ընտանեկան բռնությունը

Մի շարք հարցերի միջոցով հարցվածներին խնդրել են 1-ից (բոլորովին ոչ արդյունավետ) մինչև 10 (շատ արդյունավետ) սանդղակի օգնությամբ գնահատել վեց լուծումների արդյունավետությունը, այն լուծումների, որոնք կարող են նվազեցնել ընտանեկան բռնությունը:

Հարցվածներն ամենաբարձր գնահատականը տվել են հանրային կրթության միջոցով իրազեկության բարձրացմանը (միջինը=8.5): Հետևյալ լուծումներն ստացել են փոքր-ինչ ավելի ցածր գնահատականներ. տուժածին հոգեբանական խորհրդատվության տրամադրում (միջինը=7.5), բռնարարին հոգեբանական խորհրդատվության տրամադրում (միջինը=7.4) և ընտանեկան բռնության տուժածներին ավելի շատ օժանդակության տրամադրում (միջինը=7.2) (տե՛ս Աղյուսակներ 15ա-15զ և Աղյուսակ 16):

Գծապատկեր Գ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնող լուծումների գնահատականները 1-ից մինչև 10 սանդղակում

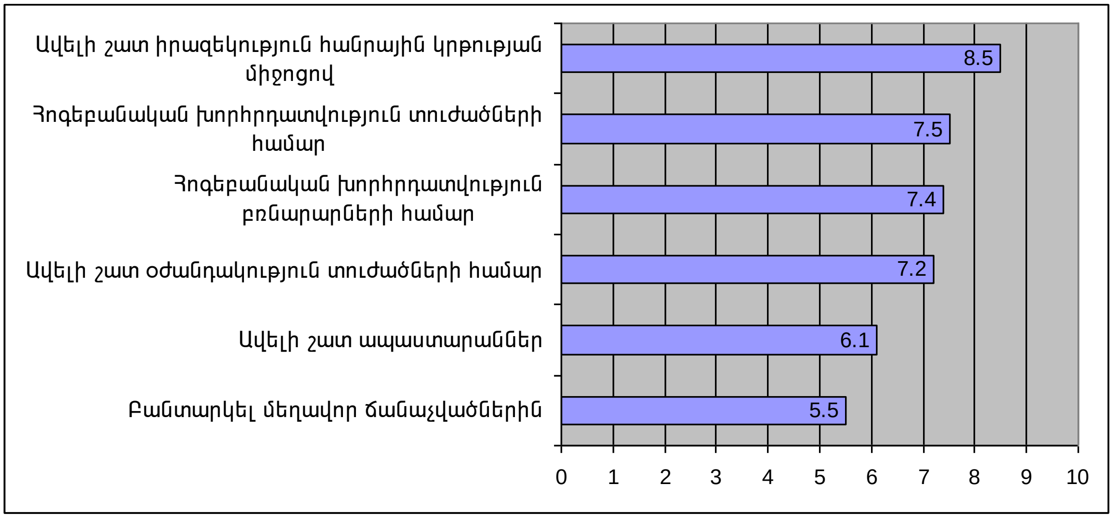

Ավելի շատ ապաստարաններ բացելը (միջինը=6.1) և մեղավոր ճանաչվածներին բանտարկելը (միջինը=5.5) համարվել են ավելի քիչ արդյունավետ: Միջին գնահատականները նվազման կարգով ներկայացված են Գծապատկեր Գ-ում: Հարցվածների մոտ 6 տոկոսը չի կարողացել պատասխանել, թե որքանով է արդյունավետ ավելի շատ ապաստարաններ բացելը:

Գյուղական բնակիչները քաղաքային բնակիչների համեմատությամբ ավելի բարձր գնահատականներ են տվել հետևյալ երկու լուծումներին. բանտարկել մեղավոր ճանաչված անձանց և ավելացնել օժանդակությունը ընտանեկան բռնության տուժածներին[22]:

Հարցեր են նաև տրվել պարզելու համար՝ հարցվածների կարծիքով ընտանեկան բռնությունը պետք է լուծվի որպես անձնակա՞ն հարց, թե՞ որպես հասարակական խնդիր: Հարցվածների մեծամասնությունը (88 տոկոս) նկատել է, որ «շատ դեպքերում, ընտանեկան բռնության հարցն ավելի լավ է լուծել տան ներսում, քան թե դիմել ոստիկանություն»: Հարցվածների մոտ 45 տոկոսը խիստ համաձայնել է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակներ 4ը և

---

[22] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

5): Գյուղական բնակիչները (93 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, որ ընտանեկան բռնությունը պետք է լուծվի որպես անձնական հարց, քան քաղաքային բնակիչները (85 տոկոս): Ավելին, դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածները (91 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածները (85 տոկոս)[23]:

Այնուհանդերձ, հարցվածների 64 տոկոսն ասել է, որ «ընտանեկան բռնությունը հասարակական խնդիր է և պետք է լուծվի կառավարության և հասարակության կողմից», ընդ որում մոտ 20 տոկոսը խիստ համաձայն է այդ մտքին (տե՛ս Աղյուսակ 4բ): Քաղաքային բնակիչները (69 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, որ ընտանեկան բռնությունը պետք է լուծվի որպես հասարակական խնդիր, քան գյուղական բնակիչները (56 տոկոս): Նմանապես, դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (69 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (56 տոկոս)[24]:

Այն հարցին, թե արդյոք պետք է լինի դրսի միջամտություն, եթե տղամարդը կոպիտ է վերաբերվում իր կնոջը, հարցվածների կեսից մի փոքր ավելին՝ մոտ 52 տոկոսը, բացասական է պատասխանել (տե՛ս Աղյուսակ 4ե): Դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածները (57 տոկոս) ավելի հակված են չհամաձայնելու, որ «եթե ամուսինը կոպիտ է վերաբերվում իր կնոջը, ապա ընտանիքից դուրս մարդիկ պետք է միջամտեն», քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածները (48 տոկոս)[25]:

Սակայն ընտանեկան բռնության իրենց անմիջական արձագանքի մասին հարցին պատասխանելիս հարցվածների մոտ 38 տոկոսը նկատել է, որ «դա իմ գործը չէ, եթե ամուսինը տանը վեճի ընթացքում ֆիզիկապես բռնանում է իր կնոջ վրա» (տե՛ս Աղյուսակ 4գ): Գյուղական բնակիչները (47 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան քաղաքային բնակիչները (33 տոկոս), և այլ քաղաքների բնակիչները (40 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ կարծիքին, քան Երևանի բնակիչները (27 տոկոս): Դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածները (46 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածները (33 տոկոս)[26]:

Հարցվածների գրեթե 72 տոկոսը հայտնել է, որ «Հայաստանն ընտանեկան բռնության մասին օրենքի կարիք ունի», մինչդեռ մոտ 10 տոկոսը չի կարողացել պատասխանել, թե արդյոք կա այդպիսի օրենքի անհրաժեշտությունը (տե՛ս Աղյուսակ 4ա): Երևանի բնակիչները (86 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, որ այդպիսի օրենք պետք է ընդունվի, քան այլ քաղաքների բնակիչները (77 տոկոս)[27]:

---

[23] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

[24] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.000 մակարդակում:

[25] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.001 մակարդակում:

[26] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը բոլորի համար՝ 0.000 մակարդակում:

[27] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.003 մակարդակում:

Վստահությունը Հայաստանի ընտանեկան բռնության դեմ պայքարող գործակալությունների հանդեպ

Հարցվածների 35 տոկոսն է միայն համաձայնել, որ իրենք հավանաբար կդիմեին ոստիկանություն, եթե ենթարկվեին ընտանեկան բռնության (տե՛ս Աղյուսակ 4ժ): Ընտանեկան բռնության դեպքում ոստիկանություն դիմողների շարքում աշխատանք ունեցող հարցվածների տեսակարար կշիռն ավելի մեծ է (40 տոկոս), քան աշխատանք չունեցողներինը (33 տոկոս)[28]:

Հարցվածների 91 տոկոսը նկատել է, որ «կառավարությունը պետք է քայլեր ձեռնարկի ընտանեկան բռնության դեմ պայքարելու համար»: Հարցվածների գրեթե կեսը խիստ համաձայնել է այդ ձևակերպմանը (տե՛ս Աղյուսակ 4դ):

Հարցվածներին նաև խնդրել են նշել, թե որքան են իրենք վստահում Հայաստանում ընտանեկան բռնության դեմ պայքարող մի քանի գործակալությունների: Բավական մեծ թվով հարցվածներ չեն կարողացել պատասխանել այդ բոլոր գործակալությունների վստահելիության մասին հարցերին: Հարցվածների 34 տոկոսը չի կարողացել նշել, թե որքանով են վստահելի կանանց ՀԿ-ները ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում, 29 տոկոսը դժվարանում էր պատասխանել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության, մոտ 14 տոկոսը՝ դատարանների և 13 տոկոսը՝ ոստիկանության արդյունավետության մասին:

Եթե չընդգրկենք «չգիտեմ» պատասխանները, ապա կտեսնենք, որ հարցվածների մոտ 65 տոկոսը նշել է, որ Հայաստանում կանանց ՀԿ-ները վստահելի են ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում: 59 տոկոսն ասել է, որ դատարաններն են վստահելի: Հարցվածների գրեթե 39 տոկոսը վստահում է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը, մինչդեռ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարելիս միայն մոտ 38 տոկոսն է վստահում ոստիկանությանը (տե՛ս Աղյուսակներ 6ա-6դ և Աղյուսակ 7):

Հարցվածների մոտ 60 տոկոսը համաձայնել է, որ «դատական համակարգը շատ քիչ բան է անում հետապնդվող կնոջը պաշտպանելու համար», ընդ որում 24 տոկոսը խիստ համաձայն է (տե՛ս Աղյուսակ 4բ): Սակայն, պետք է նշել, որ բավական մեծ թիվ կազմող հարցվածներ (23 տոկոս) չեն կարողացել գնահատել դատական համակարգի աշխատանքը: Քաղաքային բնակիչները (80 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան գյուղական բնակիչները (71 տոկոս), և դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (78 տոկոս) փոքր-ինչ ավելի հակված են համաձայնելու, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (75 տոկոս)[29]:

<u>Ընտանեկան բռնության և ճնշման միջադեպերը</u>

Հարցվածների մոտ 61 տոկոսը համաձայնել է, որ «ընտանեկան բռնությունը տարածված խնդիր է Հայաստանում», մինչդեռ 13 տոկոսը չի կարողացել պատասխանել այդ հարցին (տե՛ս Աղյուսակ 4զ):

Նպատակ ունենալով պարզել, թե որքանով է տարածված ընտանեկան բռնության երևույթը Հայաստանում, հարցվածներին խնդրել են պատասխանել, թե արդյոք իրենք ճանա-

---

[28] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.003 մակարդակում:

[29] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

չո՞ւմ են ընտանեկան բռնության ենթարկված կանանց, և եթե այո, ապա քանի կնոջ են ճանաչում, և ինչ հարաբերություններ ունեն նրանց հետ:

Հարցվածների 48 տոկոսը ճանաչում է այնպիսի կանանց, որոնք ենթարկվել են ընտանեկան բռնության, կամ կասկածում է, որ ենթարկվել են (տե՛ս Աղյուսակ 57): Հարցվածները ճանաչում են, միջին հաշվով, ընտանեկան բռնության ենթարկված մոտ չորս կնոջ (տե՛ս Աղյուսակ 58):

Հարցվածների մոտ 61 տոկոսը հայտնել է, որ այդ կանայք իրենց ծանոթներն են, գրեթե 26 տոկոսը նշել է, որ իրենց ընկերներն են, համարյա 25 տոկոսը գիտի, որ իրենց բարեկամները ենթարկվել են ընտանեկան բռնության, և 23 տոկոսը տեղյակ է, որ իրենց հարևաններն ընտանեկան բռնության զոհեր են (տե՛ս Աղյուսակ 59):

Հայաստանում ընտանեկան բռնության չափը պարզելու նպատակով դեմ առ դեմ հարցազրույցների ժամանակ հարցվածներին տրվել են քարտեր՝ դրանք ինքնուրույն լրացնելու համար: Այդ ինքնուրույն լրացման քարտերը ներառում էին չափորոշիչներ, որոնց նպատակն էր պարզել, թե արդյոք հարցվածները ենթարկվե՞լ են ընտանեկան բռնության որևէ տեսակի, ներառյալ հոգեբանական, ֆիզիկական և սեռական ճնշումները: Այդ քարտերում թվարկված են կանանց նկատմամբ բռնության և ճնշումների յուրաքանչյուր տեսակին բնորոշ գործողությունները, և այդ գործողություններից յուրաքանչյուրի դեպքում հարցվածներին խնդրել են նշել, թե արդյոք իրենք ենթարկվել էին այդպիսի բռնության և ճնշումների «հաճախ», «երբեմն», «հազվադեպ» կամ «երբեք»:

Բռնության միջադեպերը բացահայտելու մասին նշում

Կարևոր է նշել, որ ավելի ընդհանուր չափորոշիչներ օգտագործելիս ստացվել են կանանց նկատմամբ բռնության և ճնշումների աստիճանի այլ թվեր: Այսպես օրինակ, երբ հարց է տրվել այն մասին, թե ինչ հաճախականությամբ է որևէ մեկը ուժ գործադրել հարցվածների նկատմամբ վերջին 12 ամիսների ընթացքում, մեծամասնությունը (93 տոկոս) նշել է, որ իրենց նկատմամբ երբեք ուժ չի գործադրվել (տե՛ս Աղյուսակներ 53 և 54): Հարցվածներին նաև հարց է տրվել, թե վերջին 12 ամիսների ընթացքում ինչ հաճախականությամբ են իրենց ինչ-որ պատճառով վնասել, նույնիսկ թեթևակի: Վնասվածքները սահմանված էին որպես «տարբեր տեսակի կապտուկներ, քերծվածքներ, վերքեր»: Հարցվածների ճնշող մեծամասնությունը՝ մոտ 98 տոկոսը, հայտնել է, որ իրեն երբեք չեն վնասել (տե՛ս Աղյուսակներ 55 և 56): Ավելին, հարցվածների 89 տոկոսը նշել է, որ ընդհանուր առմամբ ինքն առնվազն «որոշ չափով վախեցած չէ» իր ներկա ամուսնուց կամ զուգընկերոջից, ընդ որում 85 տոկոսը մատնանշել է, որ բոլորովին վախեցած չէ (տե՛ս Աղյուսակ 52):

Այդ ընդհանուր հարցերը չեն բացահայտում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշումների միջադեպերը, քանի որ Հայաստանի կանայք ոչ միշտ են հասկանում, թե ինչ է իրենից ներկայացնում այդպիսի բռնությունը, և սխալմամբ կարծում են, որ հարցաթերթիկի ինքնուրույն լրացման բաժնի մեջ նշված բռնի և դաժան գործողություններից շատերը չեն համարվում բռնություն կանանց նկատմամբ: Հատուկ հարցեր տալով միայն կարելի է ստանալ Հայաստանում ընտանեկան բռնության ավելի հստակ պատկերը:

Հոգեբանական ճնշման միջադեպերը

Ինքնուրույն լրացման քարտերի միջոցով հարցվածներին խնդրել են պատասխանել, թե ինչ հաճախականությամբ են իրենք ենթարկվել հոգեբանական ճնշման յուրաքանչյուր գործողության, և եթե ենթարկվել են, ապա ում կողմից և երբ:

Հոգեբանական ճնշումը սահմանված էր որպես.

- հարցվածին սպառնալը,
- հարցվածի վրա գոռալը, ճչալը կամ հարցվածին հայհոյելը,
- հարցվածի տեղափոխությունները վերահսկելը,
- հարցվածին հեռախոսից օգտվել արգելելը,
- հարցվածին իր ընտանիքի անդամներին կամ ընկերներին հանդիպելն արգելելը,
- հարցվածի հասարակական կյանքը տնից դուրս սահմանափակելը,
- հարցվածին փողից զրկելը *(նաև տնտեսական ճնշման տեսակ),*
- հարցվածին ուրիշների մոտ քննադատելը,
- հարցվածին ուրիշների մոտ նվաստացնելը,
- հարցվածի երեխաների վրա գոռալը կամ նրանց սպառնալը (այնպես, որ իրենց կարող են ցավ պատճառել):

Հարցվածների մոտ 66 տոկոսը ենթարկվել է ցանկում նշված հոգեբանական ճնշման առնվազն մեկ գործողության (տե՛ս Աղյուսակ 17): Չընդգրկելով «հազվադեպ» պատասխանները՝ կտեսնենք, որ հարցվածների 46 տոկոսը հայտնել է, որ ենթարկվել է էմոցիոնալ ճնշման հաճախ կամ երբեմն:

Հարցվածների 26 տոկոսը նշել է, որ իրենց վրա գոռացել, ճչացել կամ իրենց հայհոյել են հաճախ կամ երբեմն, մինչդեռ 23 տոկոսը հայտնել է, որ իրենց հետ այդպիսի գործողությունները պատահել են հազվադեպ: Ավելի շատ քաղաքային (52 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներ են (45 տոկոս) հայտնել, որ իրենց վրա գոռացել, ճչացել կամ իրենց հայհոյել են[30]:

Հարցվածների 22 տոկոսը նշել է, որ իր տեղափոխությունները վերահսկել են հաճախ կամ երբեմն, մինչդեռ 11 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ: Հարցվածների մոտ 16 տոկոսը հայտնել է, որ իրեն հաճախ կամ երբեմն քննադատել են ուրիշների մոտ, մինչդեռ 13 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ: Գրեթե 14 տոկոսն ասել է, որ իր հասարակական կյանքը տնից դուրս սահմանափակվել է հաճախ կամ երբեմն, և 9 տոկոսը հայտնել է, որ իր հասարակական կյանքը սահմանափակվել է հազվադեպ: Հարցվածների 11 տոկոսը նկատել է, որ իրեն սպառնացել են հաճախ կամ երբեմն, մինչդեռ 9 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ:

Գծապատկեր Դ-ն ներկայացնում է հոգեբանական ճնշման հաճախ և երբեմն տեղի ունեցող գործողությունների գումարային տոկոսները:

---

[30] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

Գծապատկեր Դ. Հոգեբանական ճնշման գործողությունների տոկոսները՝ հաճախ և երբեմն պատասխանները համախմբած

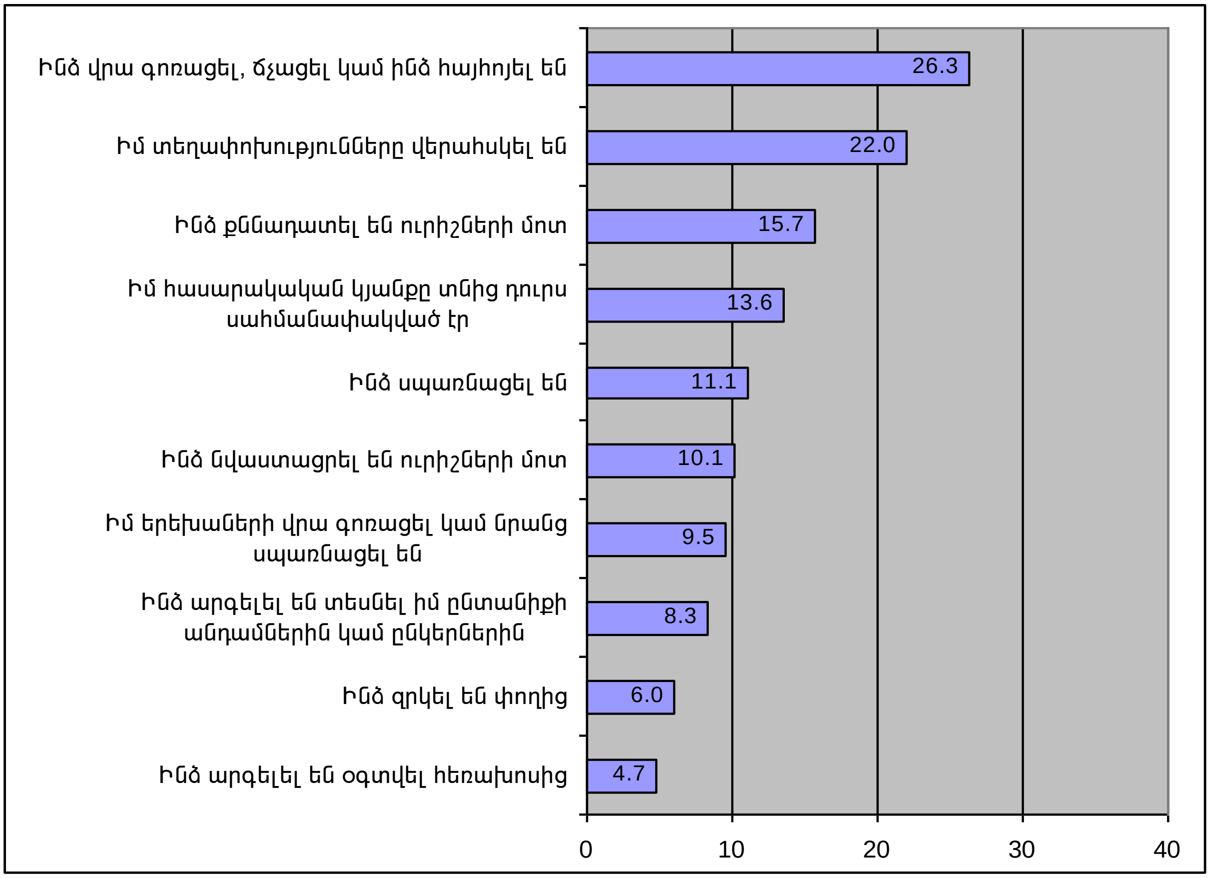

Հոգեբանական ճնշումների ենթարկված 660 հարցվածների 74 տոկոսը նշել է, որ իրենց ամուսիններն են ճնշում գործադրել իրենց նկատմամբ, մոտ 28 տոկոսը նշել է, որ բռնարարներն իրենց սկեսուրներն են, իսկ 10 տոկոսը հայտնել է, որ բռնարարներն իրենց սկեսրայրներն են (տե՛ս Աղյուսակ 18)։ Այդ հիմնական բռնարարների առումով վիճակագրական տեսանկյունից որևէ նշանակալի տարբերություն չի բացահայտվել քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև։

Հոգեբանական ճնշման միջադեպերի 35 տոկոսը տեղի է ունեցել վերջին տարվա ընթացքում։ Վերջին տարվա ընթացքում հոգեբանական ճնշումների ենթարկված հարցվածների 16 տոկոսը հղի էր։ Հարցվածների մոտ 44 տոկոսը հայտնել է, որ այդպիսի միջադեպերը տեղի են ունեցել հինգ տարուց ավելի, և մոտ 25 տոկոսն ասել է՝ երկու-հինգ տարի առաջ (տե՛ս Աղյուսակ 19)։

Գրեթե բոլոր հարցվածները (95 տոկոս) կարծում են, որ «հոգեբանական բռնությունը նույնքան վատ է, որքան ֆիզիկականը», ընդ որում մոտ 61 տոկոսը խիստ համաձայն է (տե՛ս Աղյուսակ 13գ)։ Ավելին, հարցվածների 79 տոկոսը նկատել է, որ «ընտանիքից դուրս ամուսնու կողմից քննադատությունը ընտանեկան բռնության տեսակ է» (տե՛ս Աղյուսակ 13դ)։ Դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (82 տոկոս)

փոքր-ինչ ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (75 տոկոս)[31]:

Ֆիզիկական ճնշման միջադեպերը

Հարցվածներին տրվել են ֆիզիկական ճնշման տարբեր գործողություններ բովանդակող երկու ցանկ և խնդրել են ինքնուրույն նշել, թե ինչ հաճախականությամբ են իրենք ենթարկվել ֆիզիկական ճնշման յուրաքանչյուր գործողության, և եթե ենթարկվել են, ապա ում կողմից և երբ: Առաջին ցանկը պարունակում էր ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման օրինակներ, մինչդեռ երկրորդը ներկայացնում էր ծանր ֆիզիկական ճնշման դեպքեր (թեև հարցվածներին տրված ցանկերը չունեին այդպիսի անվանումներ):

Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշում

Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշումը սահմանված էր որպես.

- հարցվածին շարժվել կամ սենյակից դուրս գալ արգելելը,
- հարցվածին խեղդել կամ ձեռքով բերանը փակել փորձելը,
- հարցվածի դեմքին բռունցքով կամ ոտքով հարվածելը,
- հարցվածին որևէ բան իր կամքին հակառակ ֆիզիկապես ստիպելը,
- հարցվածի մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին ձեռքի ափով հարվածելը,
- հարցվածին ուժեղ հրելը կամ բռնելը,
- հարցվածի մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին բռունցքով կամ ոտքով հարվածելը
- որևէ իրով հարցվածին վնասել փորձելը,
- հարցվածի վրա կամ սենյակի մեջ իրեր շպրտելը,
- պատերին կամ կահույքին բռունցքով կամ ոտքով հարվածելը,
- հարցվածի իրերը ջարդելը,
- հարցվածից սեռական հարաբերություններ պահանջելը այն ժամանակ, երբ նա չի ցանկանում *(նաև սեռական ճնշման տեսակ):*

Հարցվածների 27 տոկոսը ենթարկվել է ցանկում նշված ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման առնվազն մեկ գործողության (տե՛ս Աղյուսակ 20): Չընդգրկելով «հազվադեպ» պատասխանները՝ կտեսնենք, որ հարցվածների 16 տոկոսը հայտնել է, որ ենթարկվել է ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման հաճախ կամ երբեմն:

Հարցվածների 7 տոկոսին ուժեղ հրել կամ բռնել են հաճախ կամ երբեմն, և 7 տոկոսի մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին ձեռքի ափով հարվածել են հաճախ կամ երբեմն: Հարցվածների 6 տոկոսին հրել կամ բռնել են հազվադեպ, և մոտ 6 տոկոսի մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին ձեռքի ափով հարվածել են հազվադեպ: Հարցվածների մոտ 7 տոկոսը հայտնել է, որ իրեր են շպրտել իրենց վրա կամ սենյակի մեջ հաճախ կամ երբեմն, իսկ 5 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ: Վեց տոկոսը նշել է, որ բռունցքով կամ ոտքով հարվածել են պատերին կամ կահույքին հաճախ կամ երբեմն, և 6 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ: Հարցվածների 6 տոկոսից սեռական հարաբերություններ են պահանջել այն ժամանակ, երբ իրենք չեն ցանկացել, հաճախ կամ երբեմն, և մոտ 7 տոկոսից՝ հազվադեպ:

Հարցվածների 6 տոկոսին ֆիզիկապես ստիպել են անել որևէ բան իրենց կամքին հակառակ հաճախ կամ երբեմն, իսկ 5 տոկոսին՝ հազվադեպ: Հարցվածների մոտ 6 տոկոսի իրե-

[31] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.022 մակարդակում:

րը ջարդել են հաճախ կամ երբեմն, իսկ 3 տոկոսի իրերը ջարդել են հազվադեպ: Հարցվածների 4 տոկոսը հայտնել է, որ բռունցքով կամ ոտքով հարվածել են իրենց մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին հաճախ կամ երբեմն, իսկ երկու տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ:

Գծապատկեր Ե-ն ներկայացնում է ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման հաճախ և երբեմն տեղի ունեցող գործողությունների գումարային տոկոսները:

Գծապատկեր Ե. Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման գործողությունների տոկոսները՝ հաճախ և երբեմն պատասխանները համախմբված

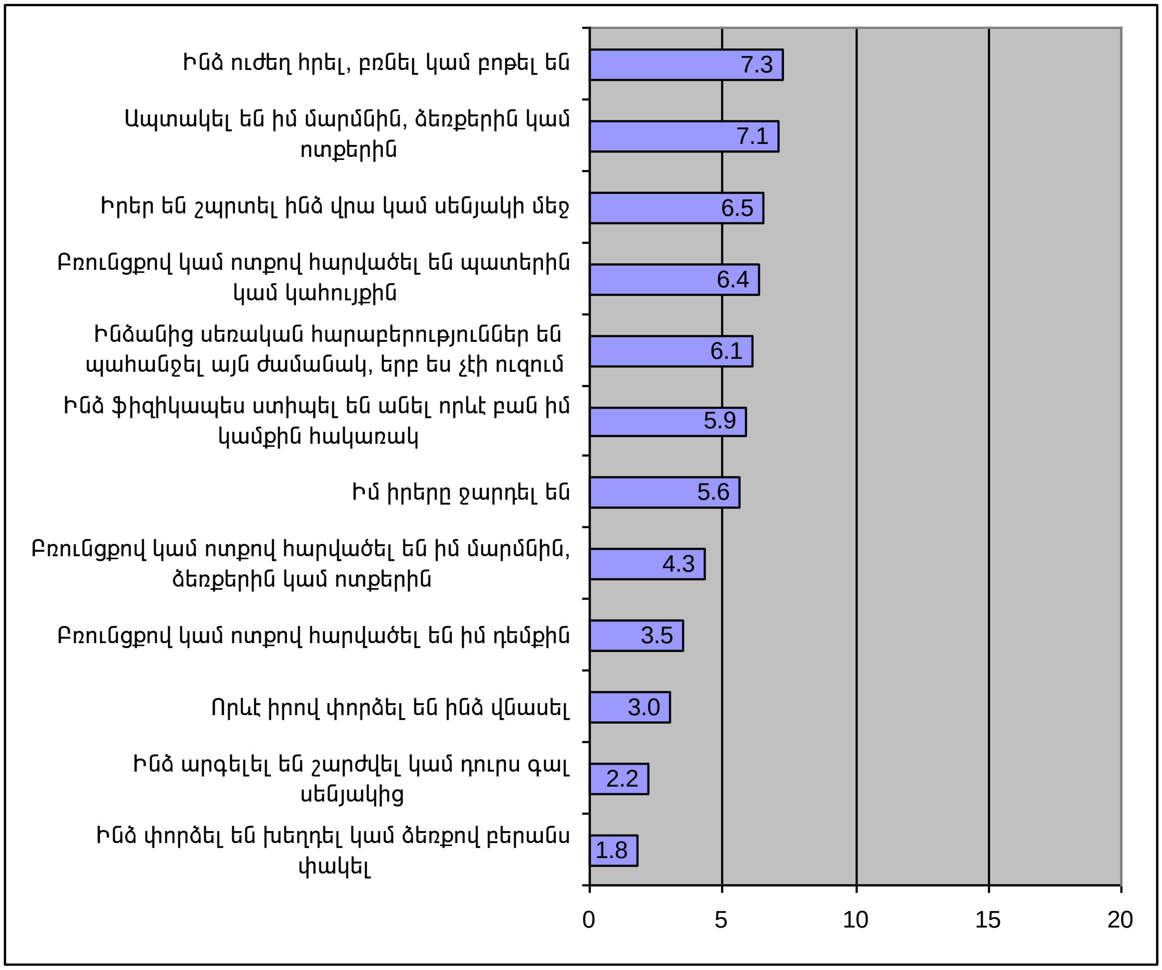

Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշումների ենթարկված 275 հարցվածների մոտ 83 տոկոսը նշել է, որ բռնարարներն իրենց ամուսիններն են, մոտ 19 տոկոսն ասել է, որ իրենց սկեսուրներն են ճնշում գործադրել, և գրեթե 7 տոկոսը նշել է, որ բռնարարներն իրենց սկեսրայրներն են (տե՛ս Աղյուսակ 21): Այդ հիմնական բռնարարների առումով քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն հայտնաբերվել:

Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպերի 37 տոկոսը տեղի է ունեցել վերջին տարվա ընթացքում, ընդ որում հարցվածների 15 տոկոսը այդ ժամանակ հղի է եղել: Հարցվածների 38 տոկոսը հայտնել է, որ այդպիսի միջադեպերը տեղի են ունեցել հինգ տարուց ավելի, և մոտ 30 տոկոսն ասել է՝ երկու-հինգ տարի առաջ (տե՛ս Աղյուսակ 22): Ավելի շատ քաղաքային

(43 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներ են (31 տոկոս) հայտնել, որ իրենք ենթարկվել են ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման հինգ տարուց ավելի[32]:

Ծանր ֆիզիկական ճնշում

Ծանր ֆիզիկական ճնշումը սահմանված էր որպես.

- հարցվածի երեխաներին հարվածելը կամ վնասելը,
- հարցվածին սեռական հարաբերությունների մեջ մտնել ստիպելը *(նաև սեռական ճնշման տեսակ),*
- հարցվածին խեղդել, վառել կամ ջրահեղձ անել փորձելը,
- հարցվածին իրով կամ զենքով, օրինակ, հրացանով, դանակով կամ մուրճով սպառնալը,
- հարցվածին սպանել սպառնալը,
- հարցվածի ձեռքերը ոլորելը, մազերը քաշելը,
- հարցվածի դեմ զենք օգտագործելը:

Հարցվածների մոտ 12 տոկոսը ենթարկվել է ցանկում նշված ծանր ֆիզիկական ճնշման առնվազն մեկ գործողության (տե՛ս Աղյուսակ 23): Չընդգրկելով «հազվադեպ» պատասխանները՝ կտեսնենք, որ հարցվածների 6 տոկոսը հայտնել է, որ ենթարկվել է ծանր ֆիզիկական ճնշման՝ հաճախ կամ երբեմն:

Հարցվածների 3 տոկոսը հայտնել է, որ իր ձեռքերը ոլորել են, մազերը քաշել են հաճախ կամ երբեմն, 2 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ: Եվս 3 տոկոսը նշել է, որ իրեն հաճախ կամ երբեմն ստիպել են սեռական հարաբերությունների մեջ մտնել, 2 տոկոսը նշել է՝ հազվադեպ: Հարցվածների մոտ 3 տոկոսը նշել է, որ իր երեխաներին հարվածել կամ վնասել են հաճախ կամ երբեմն, իսկ ևս 3 տոկոսն ասել է՝ հազվադեպ:

Գծապատկեր Զ-ն ներկայացնում է ծանր ֆիզիկական ճնշման հաճախ և երբեմն տեղի ունեցող գործողությունների գումարային տոկոսները:

---

[32] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

Գծապատկեր Զ. Ծանր ֆիզիկական ճնշման գործողությունների տոկոսները՝ հաճախ և երբեմն պատասխանները համախմբված

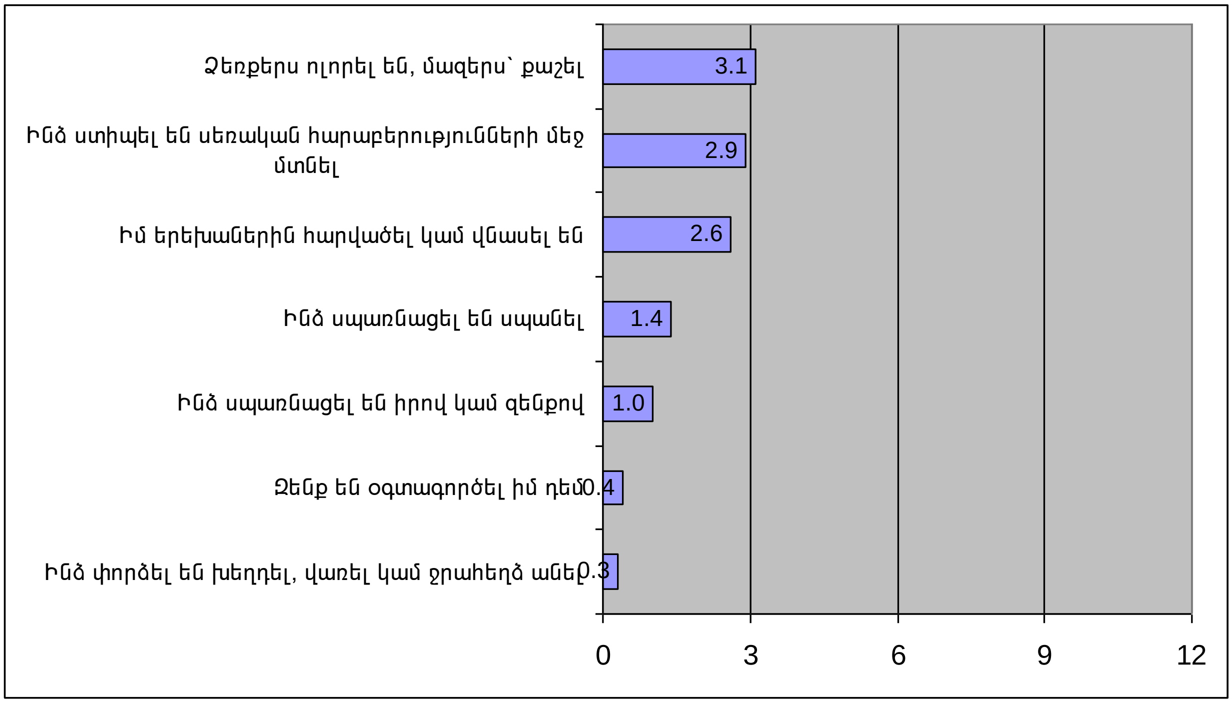

Քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև ծանր ֆիզիկական ճնշման այդ գործողությունների առումով նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն նկատվել:

Ծանր ֆիզիկական ճնշումների ենթարկված 119 հարցվածների մոտ 85 տոկոսը նշել է, որ իր ամուսինն է ուժ գործադրել իր նկատմամբ, մոտ 13 տոկոսն ասել է, որ բռնարարն իր սկեսուրն է, և 8 տոկոսը հայտնել է, որ իր զուգընկերն է ֆիզիկապես բռնացել իր վրա (տե՛ս Աղյուսակ 24): Այդ հիմնական բռնարարների առումով քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն հայտնաբերվել:

Այդ 119 հարցվածների 36 տոկոսը հայտնել է, որ ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպերը տեղի են ունեցել վերջին տարվա ընթացքում, ընդ որում հարցվածների 14 տոկոսը այդ ժամանակ հղի է եղել: Հարցվածների մոտ 40 տոկոսը հայտնել է, որ այդպիսի միջադեպերը տեղի են ունեցել ավելի քան հինգ տարի առաջ, և մոտ 27 տոկոսն ասել է՝ երկու-հինգ տարի առաջ (տե՛ս Աղյուսակ 25): Ավելի շատ քաղաքային (49 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներ են (28 տոկոս) հայտնել, որ իրենք ենթարկվել են ծանր ֆիզիկական ճնշման ավելի քան հինգ տարի առաջ[33]:

Հայաստանում ընտանեկան ֆիզիկական բռնության չափերը

Եթե հարցվածները «երբեք» պատասխանից բացի նշել են այլ տարբերակներ ֆիզիկական ճնշման գործողություններ թվարկող ինքնուրույն լրացման քարտերում, այսինքն, եթե հարցվածները հայտնել են, որ իրենց հանդեպ իրականացվել է որևէ գործողություն, որը կարելի է որակել ֆիզիկական ճնշում, ապա նրանց տրվել են մի քանի լրացուցիչ հարցեր՝ ընտանեկան բռնության այդպիսի միջադեպերի մանրամասները բացահայտելու համար, հատ-

[33] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

կապես վերջին միջադեպերի: Ընդհանուր առմամբ, նույնիսկ տեղեկությունների ակնհայտ քողարկման դեպքում, 281 հարցվածներ հայտնել են, որ իրենք ընտանեկան ֆիզիկական ճնշման զոհեր են, այսինքն, բոլոր 1,006 հարցվածների մոտ 28 տոկոսը տանը ենթարկվել է ֆիզիկական ճնշման՝ ոչ ծանր կամ ծանր դրսևորումներով: Չընդգրկելով «հազվադեպ» պատասխանները՝ կտեսնենք, որ բացահայտվել է ընտանեկան ֆիզիկական ճնշման 167 միջադեպ, այսինքն՝ հարցվածների մոտ 17 տոկոսը հայտնել է, որ ենթարկվել է ֆիզիկական ճնշման հաճախ կամ երբեմն:

Ավելին, այդ 281 հարցվածների մոտ 97 տոկոսը նկատել է, որ ենթարկվել է նաև հոգեբանական ճնշման առնվազն մեկ գործողության:

Զեկույցի այս բաժինը ներկայացնում է ընտանեկան բռնության այդ 281 միջադեպերի մանրամասները՝ հիմնականում անդրադառնալով ֆիզիկական բռնության ամենավերջին միջադեպերին:

Ո՞վ է ուժ գործադրել հարցվածի նկատմամբ

Ընտանեկան ֆիզիկական ճնշումների ենթարկված 281 հարցվածների մոտ 85 տոկոսը հայտնել է, որ այն անձը, որը ուժ է գործադրել իրենց նկատմամբ, իրենց ամուսինն է: Յարցվածների 10 տոկոսն ասել է, որ իրենց սկեսուրն է (տե՛ս Աղյուսակ 26): Ավելի շատ աշխատանք չունեցող հարցվածներ (14 տոկոս), քան աշխատանք ունեցող հարցվածներ են (5 տոկոս) հայտնել, որ բռնարարն իրենց սկեսուրն է[34]: Այդ բռնարարների առումով քաղաքային և գյուղական բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն բացահայտվել:

Ամուսինը, միջին հաշվով, 36 տարեկան է եղել այն ժամանակ, երբ բռնացել է իր կնոջ վրա, իսկ սկեսուրը մոտ 60 տարեկան է եղել, երբ ուժ է գործադրել իր հարսի նկատմամբ (տե՛ս Աղյուսակ 27):

Տուժածի տարիքը ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի ժամանակ տատանվում էր 14-ից մինչև 66 տարեկան՝ միջին հաշվով լինելով 32 տարեկան (տե՛ս Աղյուսակ 28):

Ինչպե՞ս է հարցվածն ընկալում ամենավերջին միջադեպը

Յարցվածների 58 տոկոսը կարծում է, որ այն ֆիզիկական ճնշումը, որը տեղի է ունեցել ամենավերջին միջադեպի ժամանակ, «պարզապես մի բան է, որ պատահում է», մոտ 31 տոկոսը համարում է այն սխալ, բայց ոչ հանցանք, և միայն մոտ 10 տոկոսն է այն հանցանք համարում (տե՛ս Աղյուսակ 29): Ավելի շատ Երևանի բնակիչներ (19 տոկոս), քան այլ քաղաքների բնակիչներ են (4 տոկոս) կարծում, որ այն, ինչ տեղի է ունեցել այդ վերջին միջադեպի ժամանակ, հանցանք է: Ավելի շատ աշխատանք ունեցող հարցվածներ (15 տոկոս), քան աշխատանք չունեցող հարցվածներ են (7 տոկոս) բնութագրում վերջին միջադեպի ժամանակ տեղի ունեցածը որպես հանցանք[35]:

Յարցվածների մոտ 35 տոկոսն է միայն կարծում, որ ամենավերջին միջադեպի ժամանակ տեղի ունեցած ֆիզիկական ճնշումը իրեն դարձնում է ընտանեկան բռնության զոհ (տե՛ս

---

[34] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:
[35] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

Աղյուսակ 30): Ավելի շատ Երևանի բնակիչներ (42 տոկոս), քան այլ քաղաքների բնակիչներ են (26 տոկոս) իրենց համարում են զոհ այդ վերջին միջադեպի պատճառով[36]:

Հարցվածների կեսը կարծում է, որ իրենք բնավ մեղավոր չեն այդ ամենավերջին միջադեպի ժամանակ պատահածի համար: Հարցվածների մոտ 40 տոկոսը գտնում է, որ իրենք մասամբ մեղավոր են, իսկ 6 տոկոսը համարում է, որ իրենք լիովին մեղավոր են այդ միջադեպի համար (տե՛ս Աղյուսակ 32): Քաղաքային և գյուղական բնակիչների, ինչպես նաև Երևանի և այլ քաղաքների բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն հայտնաբերվել:

Հարցվածներին նաև խնդրել են նշել, թե արդյոք իրենք փորձե՞լ եք կասեցնել ֆիզիկական բռնության այդ ամենավերջին միջադեպը: 42 տոկոսը շատ է փորձել, մոտ 34 տոկոսը որոշ չափով է փորձել, և գրեթե 24 տոկոսը նույնիսկ չի էլ փորձել (տե՛ս Աղյուսակ 33): Քաղաքային և գյուղական բնակիչների, ինչպես նաև Երևանի և այլ քաղաքների բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն նկատվել:

Ինչպե՞ս է ամենավերջին միջադեպն ազդել հարցվածի վրա

Այն հարցվածներին, ովքեր ենթարկվել են ֆիզիկական ճնշումների, տրվել է հարց (թույլատրելի էին մեկից ավելի պատասխաններ) այն մասին, թե ինչպես է ընտանեկան բռնության այդ փորձը ազդել իրենց վրա:

Հարցվածների մեծամասնությունը՝ մոտ 80 տոկոսը, զայրացած է: Հարցվածների 48 տոկոսը հայտնել է, որ իրենց ինքնագնահատականն իջել է: 47 տոկոսը դեպրեսիայի մեջ է այդ միջադեպի պատճառով, և մոտ 46 տոկոսն ամոթի զգացում ունի: Այդ միջադեպի հետևանքով 42 տոկոսը վախի զգացում ունի, և 40 տոկոսը քնի խանգարումներ ունի: Ավելին, հարցվածների մոտ 33 տոկոսը վախեցած է իր երեխաների համար (տե՛ս Աղյուսակ 31 և Աղյուսակ 31ա, որը ներկայացնում է «այլ» պատասխանների ցանկը):

Շատ ավելի քաղաքային (85 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներն են (70 տոկոս) զայրացած վերջին միջադեպի պատճառով, մինչդեռ ավելի շատ գյուղական (61 տոկոս), քան քաղաքային բնակիչները (37 տոկոս) ամոթի զգացում ունեն, և ավելի շատ գյուղական (57 տոկոս), քան քաղաքային բնակիչներն են (43 տոկոս) դեպրեսիայի մեջ: Շատ ավելի Երևանի բնակիչներ (93 տոկոս), քան այլ քաղաքների բնակիչներն են (77 տոկոս) զայրացած պատահածի պատճառով[37]:

Բռնության ենթարկված հարցվածների 41 տոկոսը նշել է, որ իր երեխաները բռնության միջադեպերի ականատես են եղել (տե՛ս Աղյուսակ 36): Ավելի շատ քաղաքային (42 տոկոս), քան գյուղական բնակիչներ են (40 տոկոս) հայտնել, որ իրենց երեխաները տեսել են ընտանեկան բռնության միջադեպերը[38]:

Այդ 281 հարցվածների գրեթե 30 տոկոսը նշել է, որ բռնարարներն ալկոհոլի կամ թմրադեղերի ազդեցության տակ են լինում, երբ բռնանում են իրենց վրա (տե՛ս Աղյուսակ 35):

---

[36] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:
[37] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:
[38] Խի քառակուսին (Chi-square) ≤ 0.05:

Հաղթահարել և պատասխան տալ ընտանեկան բռնությանը

Այդ 281 հարցվածների 60 տոկոսը նշել է, որ ինքը կարող է ինչ-որ բան անել՝ իր հանդեպ բռնությունը կասեցնելու համար (տե՛ս Աղյուսակ 34):

Բռնությանը վերջ տալու համար օգնության դիմելը

Ֆիզիկական բռնության ենթարկված հարցվածների մոտ 29 տոկոսն է միայն երբևէ դիմել ինչ-որ մեկի օգնությանը՝ բռնությանը վերջ տալու համար (տե՛ս Աղյուսակ 37): Հարցվածների 71 տոկոսը ոչ մեկին չի դիմել, և օգնության համար չդիմելու ամենահաճախ նշված պատճառն այն է, որ հարցվածները չեն համարել այն լուրջ խնդիր (41 տոկոս):

Հարցվածները նշել են նաև այլ պատճառներ, որոնք բացատրում են, թե ինչու իրենք չեն դիմել օգնության. հարցվածներն ինքնուրույն են լուծել խնդիրը (16 տոկոս), այդպիսի խնդիրները պետք է լուծվեն ընտանիքի ներսում (15 տոկոս), չկար որևէ մեկը, ում հարցվածները կարող էին դիմել օգնության համար (9 տոկոս), ամուսինը խոստացել է փոխվել (6 տոկոս), և դրսի օգնության դիմելն ամոթալի ու անհարմար է (5 տոկոս): Աղյուսակներ 38 և 38ա-ն ներկայացնում են ըստ խմբերի դասակարգված բոլոր պատասխանները, որոնք հարցվածները հայտնել են բաց հարցի ժամանակ:

Այն 81 հարցվածների համար, ովքեր ասել են, որ դիմել են օգնության, թվարկել են ոչ պաշտոնական և պաշտոնական կառույցները և խնդրել են նշել, թե այդ ցանկից ում են իրենք դիմել: Մոտ 77 տոկոսը դիմել է իր ընտանիքի անդամներին, 27 տոկոսն օգնություն է խնդրել իր ընկերներից, և գրեթե 24 տոկոսը դիմել է հարևաններին: Բացի այդ ոչ պաշտոնական խմբերից, որոշ հարցվածներ դիմել են պաշտոնյաների (17 տոկոսը դիմել է ոստիկանություն, և միայն մոտ 4 տոկոսը՝ դատարաններ) կամ պաշտոնական ծառայություններ (10 տոկոսը՝ բուժաշխատողներին, և ևս 10 տոկոսը՝ իրավաբանական խորհրդատվության աշխատակիցներին) (տե՛ս Աղյուսակ 39 և Գծապատկեր Է): Մեկ հարցված է միայն զանգահարել թեժ գծի հեռախոսահամարով: Հարցվածներից և ոչ մեկը չի դիմել ապաստարաններ, ճգնաժամային կենտրոններ կամ կանանց ՀԿ-ներ, դա ցույց է տալիս, որ իրենք կա՛մ իրազեկ չեն նման ծառայությունների մասին, կա՛մ չեն վստահում այդ հաստատություններին:

Գծապատկեր Է. Օգնության համար ոչ պաշտոնական և պաշտոնական կառույցներին դիմողների տոկոսները

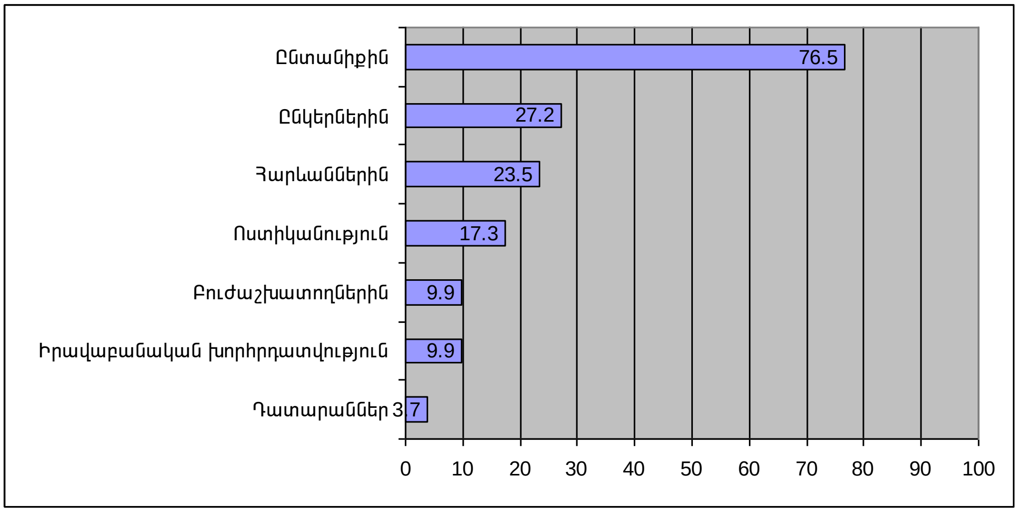

Բժշկական օգնության անհրաժեշտությունը

Ֆիզիկական բռնության ենթարկված հարցվածներին խնդրել են նաև նշել, թե արդյոք իրենք դիմե՞լ են բժշկի կամ հիվանդանոց ընտանեկան բռնության հետևանքով ստացված վնասվածքների պատճառով: Հարցվածների մոտ 9 տոկոսը դիմել է բժշկական օգնության համար (տե՛ս Աղյուսակ 40):

Բժշկի կամ հիվանդանոց դիմելու պատճառները նկարագրելիս հարցվածների մոտ 71 տոկոսը բացատրել է, որ ինքը ֆիզիկական խնդիրներ ունի, ինչպես օրինակ՝ արյան ճնշման, սրտի խնդիրներ, վերքեր և քերծվածքներ, ինչպես նաև կոտրվածքներ: 29 տոկոսը նշել է, որ դիմել է բժշկական օգնության նյարդային խանգարումների, հոգեկան դեպրեսիայի կամ սթրեսի պատճառով (տե՛ս Աղյուսակ 41):

Ոստիկանություն դիմելը

Երբ հարց է տրվել օգնության համար ոստիկանություն դիմելու մասին, բռնության ենթարկված հարցվածների մոտ 6 տոկոսն է միայն նշել, որ դիմել է ոստիկանություն ընտանեկան բռնության պատճառով (տե՛ս Աղյուսակ 42):

Այն հարցվածները, ովքեր չեն դիմել են ոստիկանություն օգնության համար, բաց հարցի ժամանակ նշել են չդիմելու տարբեր պատճառներ, դրանք դասակարգվել են ըստ խմբերի և ներկայացված են Աղյուսակ 43-ում: Հարցվածների մեծամասնությունը՝ մոտ 62 տոկոսը, չի դիմել ոստիկանություն, քանի որ կարծում է, որ այն աննշան խնդիր է՝ ոչ լուրջ: 12 տոկոսը համոզված է, որ այդպիսի խնդիրները պետք է լուծվեն որպես անձնական հարց, ընտանիքի ներսում: Մոտ 8 տոկոսը չի հավատում, որ ոստիկանությունը կարող էր ինչ-որ բան անել՝ օգնելու համար: Համարյա 5 տոկոսը պնդում է, որ դրսի օգնության դիմելն ամոթալի և անհարմար է: 4 տոկոսը չի ուզում, որ բռնարարներին ձերբակալեն կամ բանտարկեն:

Այն 16 հարցվածներին, ովքեր դիմել են ոստիկանություն օգնության համար, խնդրել են նշել, թե ինչ քայլեր է ձեռնարկել ոստիկանությունը: Պատասխանները խմբավորվել են և ներկայացված են Աղյուսակ 44-ում: Հարցվածների 75 տոկոսը նշել է, որ ոստիկանությունը ձերբակալել է բռնարարին, ստորագրել է տվել մի փաստաթուղթ, որով նա պարտավորվել է երբեք ուժ չգործադրել, և ազատ է արձակել նրան: 25 տոկոսը հայտնել է, որ ոստիկանությունը ոչինչ չի ձեռնարկել:

Այդ նույն 16 հարցվածներին նաև հարց է տրվել այն մասին, թե որքանով են իրենք բավարարված ոստիկանության կողմից հարցի լուծմամբ: Գրեթե 69 տոկոսը առնվազն «որոշ չափով բավարարված է» ոստիկանության արձագանքով (տե՛ս Աղյուսակ 45):

Օգնության համար ոստիկանություն դիմած հարցվածների կեսը նշել է, որ բռնարարի դաժան կամ սպառնացող վերաբերմունքը իրենց նկատմամբ նվազել է ոստիկանության միջամտությունից հետո: 31 տոկոսը հայտնել է, որ բռնության աստիճանը մնացել է նույնը ոստիկանության միջամտությունից հետո, մինչդեռ մոտ 19 տոկոսը նկատել է, որ այն սաստկացել է (տե՛ս Աղյուսակ 46):

Հեռանա՞լ, թե՞ մնալ բռնացող զուգընկերոջ հետ

Բռնության ենթարկված հարցվածներին նաև խնդրել են նշել, թե արդյոք իրենք երբևէ, թեկուզ կարճ ժամանակով, լքե՞լ են իրենց ամուսիններին կամ զուգընկերներին այն պատճառով, որ նրանք բռնացել կամ սպառնացել են իրենց: Բռնության ենթարկված հարցվածների

32 տոկոսը հայտնել է, որ լքել է իր ամուսնուն կամ զուգընկերոջը (տե՛ս Աղյուսակ 47): Քաղաքային և գյուղական բնակիչների, ինչպես նաև Երևանի և այլ քաղաքների բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն հայտնաբերվել:

Այն 191 հարցվածների մեծ մասը (58 տոկոսը), ովքեր չեն լքել, բացատրել է, որ կարիք չկար լքելու, քանի որ խնդիրը շատ փոքր և աննշան էր: Մոտ 12 տոկոսն ասել է, որ չի լքել, քանի որ սիրում է իր ամուսնուն կամ զուգընկերոջը, իսկ մոտ 10 տոկոսը մնացել է հանուն ընտանիքի և երեխաների: 5 տոկոսն ասել է, որ տեղ չուներ գնալու (տե՛ս Աղյուսակներ 48 և 48ա, որոնք ներկայացնում են ըստ խմբերի դասակարգված բոլոր պատասխանները):

Տնից հեռացած 90 հարցվածների մոտ 87 տոկոսը մնացել է իր ծնողների տանը: Մոտ վեց տոկոսն ապրել է այլ հարազատների տանը, ինչպես օրինակ քույրերի կամ եղբայրների, 3 տոկոսը հայտնել է, որ գնացել է ընկերների տուն, և 2 տոկոսը՝ հարևանների (տե՛ս Աղյուսակներ 49 և 49ա, որոնք ներկայացնում են բաց հարցի բոլոր պատասխանները):

Տնից հեռացած հարցվածների գրեթե 88 տոկոսը վերջիվերջո վերադարձել է տուն (տե՛ս Աղյուսակ 50): Ավելի շատ դպրոցից հետո ոչ մի ուսումնական հաստատություն չավարտած հարցվածներ (97 տոկոս), քան որևէ հաստատություն ավարտած հարցվածներ են (83 տոկոս) վերադարձել տուն[39]: Այդպիսի որոշման հիմնական պատճառը երեխաներն են. այդ հարցվածների 57 տոկոսը նշել է, որ չէր ուզում թողնել երեխաներին առանց հոր: Վերադառնալու մյուս երեք պատճառներն են՝ սերն ամուսնու հանդեպ (11 տոկոս), ամուսնու խոստումը, որ կփոխվի (8 տոկոս) և ամուսնու կողմից ճնշումը՝ կնոջը վերադարձնելու համար (տե՛ս Աղյուսակ 51, որը ներկայացնում է ըստ խմբերի դասակարգված բոլոր պատասխանները):

Միաժամանակ, երբ բոլոր 1,006 հարցվածներին տրվել են հարցեր՝ իրենց վերաբերմունքն իմանալու համար, 71 տոկոսը հայտնել է, որ «այն տուժածները, ովքեր չեն հեռանում բռնացողներից, մասամբ մեղավոր են բռնության համար» (տե՛ս Աղյուսակ 13ա): Երևանի բնակիչները (76 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու այդ ձևակերպմանը, քան այլ քաղաքների բնակիչները (68 տոկոս): Նմանապես, դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (75 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (65 տոկոս)[40]:

Ավելին, հարցվածների 85 տոկոսը համաձայնել է, որ «շատ կանայք պետք է ընտրություն կատարեն՝ ապրել առանձին և լինել աղքատ, թե մնալ այն տանը, որտեղ իրենց ծեծում են» (տե՛ս Աղյուսակ 13բ): Դպրոցից հետո որևէ ուսումնական հաստատություն ավարտած հարցվածները (87 տոկոս) ավելի հակված են համաձայնելու, քան ոչ մի հաստատություն չավարտած հարցվածները (81 տոկոս)[41]: Քաղաքային և գյուղական բնակիչների, ինչպես նաև Երևանի և այլ քաղաքների բնակիչների միջև նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ չեն նկատվել:

---

[39] Խի քառակուսին (Chi-square) $\leq$ 0.05:

[40] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը երկուսի համար՝ 0.05 մակարդակից ցածր:

[41] Վիճակագրական տեսանկյունից նշանակալի տարբերություն, օգտագործելով T-թեստը՝ նշանակալիությունը՝ 0.008 մակարդակում:

Ընտանեկան բռնության չափերի գնահատումը

Հարցաթերթիկում օգտագործվել են բազմաթիվ չափորոշիչներ՝ կանանց նկատմամբ բռնության ու ճնշման չափերը գնահատելու համար: Ինչպես և ակնկալվում էր, այն քարտերը, որոնք հարցվածներն ինքնուրույն են լրացրել, բացահայտել են ավելի շատ միջադեպեր, քան դեմ առ դեմ հարցազրույցների բաժնում տրված հարցերը:

Հոգեբանական և ֆիզիկական բռնության միջադեպերը, որոնք հայտնաբերվել են ինքնուրույն լրացման քարտերի միջոցով, բացահայտել են միանգամայն այլ պատկեր. գրեթե 30 տոկոսը հայտնել է, որ ֆիզիկական բռնության զոհ է: Խնդիրը թերևս այն է, որ Հայաստանի կանայք չեն կարողանում սահմանել ընտանեկան բռնությունն ու ճնշումը՝ որպես հասկացություններ:

Չնայած բազմաթիվ միջոցներ են օգտագործվել ընտանեկան բռնության և ճնշումների մասին տեղեկատվություն հավաքելու համար, հարցազրուցավարները հայտնել են, որ որոշ դեպքերում հարցվածները չէին հայտնում կամ քողարկում էին տեղեկությունները:

Վերջապես, պարզվել է, որ Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնությունն ու ճնշումը հավասարապես են բաշխված տարիքի, եկամտի, զբաղվածության կարգավիճակի և կրթական մակարդակի հիման վրա առանձնացված խմբերի միջև: Այսպիսով, այդ գործոնների հիման վրա բռնության և ճնշման դեպքերի առումով նշանակալի վիճակագրական տարբերություններ մեծ մասամբ չեն նկատվել:

Հիմնական արդյունքների ամփոփում

Այս բաժնում ամփոփված են կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնության և ճնշումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում իրականացված հարցման հիմնական արդյունքները:

Ընտանեկան հարաբերությունների մասին պատկերացումները

- Հայաստանի տասը կանանցից վեցը կարծում են, որ «լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում», և «ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը»:

- Հայաստանի տասը կանանցից մոտ չորսն են միայն համաձայնել, որ կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, նույնիսկ եթե ամուսինը նրանց չի հավանում:

- Հայաստանի տասը կանանցից միայն երկուսն են համաձայնել, որ «նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել», և Հայաստանի տասը կանանցից մոտ չորսը համաձայնել են, որ «կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում»:

- Հայաստանի կանանց մոտ երկու երրորդը կարծում է, որ ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ: Հայաստանի տասը կանանցից հինգը հայտնել են, որ իրենք արդարացնում են ֆիզիկական ուժի գործադրումը կանանց նկատմամբ երեխաներին անտեսելու դեպքում, տասից չորսը՝ ամուսնուն չենթարկվելու դեպքում, տասից երեքը՝ առանց ամուսնուն տեղյակ պահելու ինչ-որ տեղ գնալու դեպքում, և տասից ևս երեքը՝ ամուսնու հետ վիճելու դեպքում:

- Գրեթե բոլոր կանայք համաձայնել են, որ «ամուսինը երբեք չպետք է խփի իր կնոջը»:

- Հայաստանի տասը կանանցից երեքը չեն մասնակցում տնային տնտեսության համար խոշոր գնումների մասին որոշումների կայացմանը, և տասը կանանցից երկուսը չեն մասնակցում իրենց իսկ առողջության խնամքի կամ իրենց իսկ վաստակած գումարը ծախսելու վերաբերյալ որոշումների կայացմանը:

Ընտանեկան բռնության շարժառիթների ըմբռնման մակարդակը

- Գրեթե բոլոր կանայք համաձայնել են, որ թմրադեղերի և ալկոհոլի օգտագործումը ընտանեկան բռնության առաջնային պատճառներից մեկն է:

- Հայաստանի տասը կանանցից մոտ ինը կարծում են, որ ընտանեկան բռնությունը շարունակվում է, քանի որ կանայք չեն լքում իրենց բռնացող տղամարդկանց:

- Հայաստանի տասը կանանցից ինը կարծում են, որ աղքատությունը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը, մինչդեռ տասը կանանցից յոթը նշում են, որ անակնկալ ֆինանսական խնդիրները կամ աշխատանքի կորուստը ընտանեկան բռնության պատճառներ են:

- Հայաստանի տասը կանանցից ինը կարծում են, որ ընտանեկան բռնությունը տղամարդկանց և կանանց անհավասար հարաբերությունների արդյունք է:

- Հայաստանի տասը կանանցից մոտ ութը համաձայնել են, որ շատ տղամարդիկ սովորում են բռնություն գործադրել, քանի որ մանկության ընթացքում իրենց տանը բռնության ականատես են եղել:

Ընտանեկան բռնության և հանրային գործակալությունների նկատմամբ վերաբերմունքը

- Հայաստանի տասը կանանցից ինը կարծում են, որ ընտանեկան բռնությունն ավելի լավ է լուծել տան ներսում, քան թե դիմել ոստիկանություն:

- Հայաստանի տասը կանանցից վեցը կարծում են, որ դա հասարակական խնդիր է և պետք է լուծվի կառավարության ու հասարակության կողմից:

- Հայաստանի կանանց միայն կեսն է համաձայնել, որ պետք է լինի դրսի միջամտություն, եթե տղամարդը կոպիտ է վերաբերվում իր կնոջը:

- Հայաստանի տասը կանանցից յոթը կարծում են, որ Հայաստանն ընտանեկան բռնության մասին օրենքի կարիք ունի, և տասը կանանցից ինը կարծում են, որ կառավարությունը պետք է քայլեր ձեռնարկի՝ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարելու համար:

- Հայաստանի տասը կանանցից մոտ չորսը միայն կդիմի ոստիկանություն, եթե ենթարկվի ընտանեկան բռնության:

- Հայաստանի տասը կանանցից վեցը համաձայնել է, որ դատական համակարգը շատ քիչ բան է անում հետապնդվող կնոջը պաշտպանելու համար:

Հոգեբանական ճնշում

- Հայաստանի կանանց գրեթե 66 տոկոսը ենթարկվել է հոգեբանական ճնշման, ընդ որում 46 տոկոսը՝ հաճախ կամ երբեմն:

- Հոգեբանական ճնշման միջադեպերի 74 տոկոսի դեպքում բռնարարներն ամուսիններն են, և 28 տոկոսի դեպքում՝ սկեսուրները:

- Գրեթե բոլոր կանայք կարծում են, որ հոգեբանական բռնությունը նույնքան վատ է, որքան ֆիզիկականը, և տասը կանանցից ութը համաձայնել է, որ ընտանիքից դուրս ամուսնու կողմից քննադատությունը ընտանեկան բռնության տեսակ է:

Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշում

- Հայաստանի կանանց 27 տոկոսը ենթարկվել է ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման, ընդ որում 16 տոկոսը՝ հաճախ կամ երբեմն:

- Հայաստանի տասը կանանցից մեկին կա՛մ ուժեղ հրել, կա՛մ բռնել են, կա՛մ ձեռքով հարվածել նրա մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին, կա՛մ նրանից պահանջել են սեռական հարաբերություն ունենալ այն ժամանակ, երբ նա չի ցանկացել, կա՛մ նրան ֆիզիկապես ստիպել են անել որևէ բան իր կամքին հակառակ:

- Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման տասը միջադեպերից ութը տեղի է ունեցել ամուսնու պատճառով, իսկ տասը բռնարարներից մոտ երկուսը սկեսուրներն են:

Ծանր ֆիզիկական ճնշում

- Հայաստանի կանանց մոտ 12 տոկոսը ենթարկվել է ծանր ֆիզիկական ճնշման, ընդ որում վեց տոկոսը՝ հաճախ կամ երբեմն:

- Հայաստանի կանանց 5 տոկոսի ձեռքերը ոլորել են, մազերը քաշել, ևս 5 տոկոսի երեխաներին հարվածել կամ վնասել են, և մեկ այլ 5 տոկոսին ստիպել են սեռական հարաբերությունների մեջ մտնել:

- Ծանր ֆիզիկական ճնշման տասը միջադեպերից գրեթե ինը տեղի են ունեցել ամուսինների պատճառով, իսկ տասը միջադեպերից մեկի ժամանակ սկեսուրներն են ֆիզիկական ուժ գործադրել իրենց հարսների նկատմամբ:

Հայաստանում ընտանեկան ֆիզիկական բռնության չափերը

- <u>Հայաստանի տասը կանանցից մոտ երեքը տանը ենթարկվել է ֆիզիկական ճնշման,</u> ընդ որում տասը կանանցից երկուսը՝ հաճախ կամ երբեմն:

- Հայաստանում կանանց նկատմամբ ընտանեկան բռնությունն ու ճնշումը հիմնականում հավասարապես են բաշխված տարիքի, եկամտի, զբաղվածության կարգավիճակի և կրթական մակարդակի հիման վրա առանձնացված խմբերի միջև:

- Բռնության ենթարկված տասը կանանցից գրեթե մեկը դիմել է բժշկական օգնության ընտանեկան բռնության հետևանքով ստացված վնասվածքների պատճառով: 71 տոկոսը ֆիզիկական խնդիրներ ունի, իսկ 29 տոկոսը՝ հոգեկան խանգարումներ:

- Ֆիզիկական բռնության ենթարկված կանանց կեսը կարծում է, որ իրենք բնավ մեղավոր չեն ամենավերջին միջադեպի ժամանակ պատահածի համար: Տասը կանանցից չորսը կարծում է, որ իրենք մասամբ մեղավոր են:

- Բռնության ենթարկված տասը կանանցից միայն չորսն է լրջորեն փորձել կասեցնել ամենավերջին միջադեպը, տասից երեքը որոշ չափով է փորձել, և տասից երկուսը նույնիսկ չի էլ փորձել:

- Բռնության ենթարկված տասը կանանցից ութը զայրացած են, հինգը ցածր ինքնագնահատական ունի, ևս հինգը դեպրեսիայի մեջ է, և մեկ այլ հինգը ամոթի զգացում ունի այդ միջադեպի պատճառով:

- Բռնության ենթարկված տասը կանանցից չորսը հայտնել են, որ երեխաները բռնության միջադեպերի ականատես են եղել:

Հաղթահարել և պատասխան տալ ընտանեկան բռնությանը

- Բռնության ենթարկված երեք կանանցից միայն մեկն է դիմել ինչ-որ մեկի օգնությանը՝ բռնությանը վերջ տալու համար:

- Բռնության ենթարկված կանանց 21 տոկոսը դիմել է պաշտոնյաներին, իսկ 20 տոկոսը` աջակցության ծառայություններ:

- Ոչ մի կին չի հայտնել, որ դիմել է ապաստարաններ, ճգնաժամային կենտրոններ կամ կանանց ՅԿ-ներ:

- Բռնության ենթարկված կանանց միայն վեց տոկոսն է դիմել ոստիկանություն:

- Բռնության ենթարկված կանանց միայն մեկ երրորդն է լքել իր զուգընկերոջը նրա բռնանալու կամ սպառնալու պատճառով:

Աղյուսակ 1. Հարցազրույցների քանակն ըստ մարզերի՝ ՀՀ մարդահամարի տվյալների հետ համեմատած			
	Քանակը	Տոկոսը	ՀՀ 2001 մարդահամարի տվյալները
Երևան	350	34.8	34.3
Արագածոտն	43	4.3	4.3
Արարատ	85	8.4	8.5
Արմավիր	86	8.5	8.6
Գեղարքունիք	74	7.4	7.4
Լոռի	89	8.8	8.9
Կոտայք	84	8.3	8.5
Շիրակ	88	8.7	8.8
Սյունիք	48	4.8	4.8
Տավուշ	42	4.2	4.2
Վայոց ձոր	17	1.7	1.7
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	**100.0**

Աղյուսակ 2. Հարցազրույցների քանակն ըստ քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի՝ ՀՀ մարդահամարի տվյալների հետ համեմատած			
	Քանակը	Տոկոսը	ՀՀ 2001 մարդահամարի տվյալները
Քաղաքային	651	64.7	64.3
Գյուղական	355	35.3	35.7
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	**100.0**

Աղյուսակ 3. Հարցազրույցների քանակն ըստ Երևանի և տասը մարզերի՝ ՀՀ մարդահամարի տվյալների հետ համեմատած			
	Քանակը	Տոկոսը	ՀՀ 2001 մարդահամարի տվյալները
Երևան	350	34.8	34.3
Մարզեր	656	65.2	65.7
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	**100.0**

Աղյուսակ 4ա. Հայաստանն ընտանեկան բռնության մասին օրենքի կարիք ունի

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը**	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	321	31.9	35.4	35.4
Համաձայն եմ	400	39.8	44.2	79.6
Համաձայն չեմ	132	13.1	14.6	94.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	53	5.3	5.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	100	9.9	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.91, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

**Իրական տոկոսն առանց «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանների է

Աղյուսակ 4բ. Դատական համակարգը շատ քիչ բան է անում հետապնդվող կնոջը պաշտպանելու համար

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	237	23.6	30.4	30.4
Համաձայն եմ	363	36.1	46.5	76.9
Համաձայն չեմ	128	12.7	16.4	93.3
Բոլորովին համաձայն չեմ	52	5.2	6.7	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	226	22.5	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.99, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4գ. Դա իմ գործը չէ, եթե ամուսինը տանը վեճի ընթացքում ֆիզիկապես բռնանում է իր կնոջ վրա

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	112	11.1	11.8	11.8
Համաձայն եմ	245	24.4	25.8	37.6
Համաձայն չեմ	352	35.0	37.1	74.7
Բոլորովին համաձայն չեմ	240	23.9	25.3	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	57	5.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.76, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4դ. Կառավարությունը պետք է քայլեր ձեռնարկի՝ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարելու համար				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	452	44.9	46.9	46.9
Համաձայն եմ	428	42.5	44.4	91.4
Համաձայն չեմ	54	5.4	5.6	97.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	29	2.9	3.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	43	4.3	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.65, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4ե. Եթե ամուսինը կոպիտ է վերաբերվում իր կնոջը, ապա ընտանիքից դուրս մարդիկ պետք է միջամտեն				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	171	17.0	17.9	17.9
Համաձայն եմ	291	28.9	30.5	48.5
Համաձայն չեմ	293	29.1	30.7	79.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	198	19.7	20.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	53	5.3	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.54, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4զ. Ընտանեկան բռնությունը տարածված խնդիր է Հայաստանում				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	257	25.5	29.4	29.4
Համաձայն եմ	352	35.0	40.3	69.7
Համաձայն չեմ	195	19.4	22.3	92.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	70	7.0	8.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	132	13.1	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.09, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4է. Ամուսինը երբեք չպետք է խփի իր կնոջը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	691	68.7	69.2	69.2
Համաձայն եմ	227	22.6	22.7	91.9
Համաձայն չեմ	63	6.3	6.3	98.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	18	1.8	1.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	7	0.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.41, Մեդիանը=1.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4ը. Շատ դեպքերում ընտանեկան բռնությունն ավելի լավ է լուծել տան ներսում, քան թե դիմել ոստիկանություն

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	437	43.4	44.7	44.7
Համաձայն եմ	419	41.7	42.9	87.6
Համաձայն չեմ	90	8.9	9.2	96.8
Բոլորովին համաձայն չեմ	31	3.1	3.2	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	29	2.9	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.71, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4թ. Ընտանեկան բռնությունը հասարակական խնդիր է և պետք է լուծվի կառավարության և հասարակության կողմից

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	184	18.3	19.7	19.7
Համաձայն եմ	416	41.4	44.5	64.2
Համաձայն չեմ	235	23.4	25.2	89.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	99	9.8	10.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	72	7.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.27, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 4ժ. Հավանաբար ես կդիմեի ոստիկանություն, եթե ենթարկվեի ընտանեկան բռնության

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	113	11.2	12.3	12.3
Համաձայն եմ	211	21.0	23.0	35.3
Համաձայն չեմ	312	31.0	34.0	69.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	281	27.9	30.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	89	8.8	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.83, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 5. Կարծիքների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 4ա-4ժ-ում (դասակարգված աճման կարգով)

	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Ամուսինը երբեք չպետք է խփի իր կնոջը:	1.41	1	1.00
Կառավարությունը պետք է քայլեր ձեռնարկի՝ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարելու համար:	1.65	1	2.00
Շատ դեպքերում ընտանեկան բռնությունն ավելի լավ է լուծել տան ներսում, քան թե դիմել ոստիկանություն:	1.71	1	2.00
Հայաստանն ընտանեկան բռնության մասին օրենքի կարիք ունի:	1.91	2	2.00
Դատական համակարգը շատ քիչ բան է անում հետապնդվող կնոջը պաշտպանելու համար:	1.99	2	2.00
Ընտանեկան բռնությունը տարածված խնդիր է Հայաստանում:	2.09	2	2.00
Ընտանեկան բռնությունը հասարակական խնդիր է և պետք է լուծվի կառավարության և հասարակության կողմից:	2.27	2	2.00
Եթե ամուսինը կոպիտ է վերաբերվում իր կնոջը, ապա ընտանիքից դուրս մարդիկ պետք է միջամտեն:	2.54	3	3.00
Դա իմ գործը չէ, եթե ամուսինը տանը վեճի ընթացքում ֆիզիկապես բռնանում է իր կնոջ վրա:	2.76	3	3.00
Հավանաբար ես կդիմեի ոստիկանություն, եթե ենթարկվեի ընտանեկան բռնության:	2.83	3	3.00

(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)

Աղյուսակ 6ա. Վստահությունը կանանց ՀԿ-ների հանդեպ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Շատ վստահելի	102	10.1	15.4	15.4
Որոշ չափով վստահելի	329	32.7	49.5	64.9
Որոշ չափով ոչ վստահելի	90	8.9	13.6	78.5
Բոլորովին ոչ վստահելի	143	14.2	21.5	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	342	34.0	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.41, Մեդիանը=2.00 *(1=շատ վստահելի և 4=բոլորովին ոչ վստահելի, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 6բ. Վստահությունը ոստիկանության հանդեպ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Շատ վստահելի	59	5.9	6.7	6.7
Որոշ չափով վստահելի	272	27.0	31.1	37.8
Որոշ չափով ոչ վստահելի	153	15.2	17.5	55.3
Բոլորովին ոչ վստահելի	391	38.9	44.7	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	131	13.0	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.00, Մեդիանը=3.00 *(1=շատ վստահելի և 4=բոլորովին ոչ վստահելի, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 6գ. Վստահությունը դատարանների հանդեպ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Շատ վստահելի	135	13.4	15.5	15.5
Որոշ չափով վստահելի	378	37.6	43.5	59.0
Որոշ չափով ոչ վստահելի	105	10.4	12.1	71.1
Բոլորովին ոչ վստահելի	251	25.0	28.9	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	137	13.6	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.54, Մեդիանը=2.00 *(1=շատ վստահելի և 4=բոլորովին ոչ վստահելի, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 6դ. Վստահությունը ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության հանդեպ ընտանեկան բռնության դեմ պայքարում

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Շատ վստահելի	45	4.5	6.3	6.3
Որոշ չափով վստահելի	231	23.0	32.5	38.8
Որոշ չափով ոչ վստահելի	105	10.4	14.8	53.6
Բոլորովին ոչ վստահելի	330	32.8	46.4	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	295	29.3	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.01, Մեդիանը=3.00 *(1=շատ վստահելի և 4=բոլորովին ոչ վստահելի, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 7. Կարծիքների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 6ա-6դ-ում
(դասակարգված աճման կարգով)

	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Կանանց ՀԿ-ները	2.41	2	2.00
Դատարանները	2.54	2	2.00
Ոստիկանությունը	3.00	4	3.00
ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը	3.01	4	3.00

(1=շատ վստահելի և 4=բոլորովին ոչ վստահելի, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխաններն ընդգրկված չեն)

Աղյուսակ 8. Ով է ընտանիքում սովորաբար որոշում կայացնում հետևյալի մասին
(դասակարգված նվազման կարգով)

		հարցվածն ինքը	հարցվածն ամուսնու կամ գուգընկերոջ հետ	ընտանիքի այլ անդամ(ներ), բացառությամբ հարցվածի	ընտանիքի բոլոր անդամները, ներառյալ հարցվածը	չգիտեմ/ չեմ կարող ասել	**Ընդամենը**
Ինչ ճաշ պատրաստել ամեն օր	Քանակը	744	52	119	84	7	1006
	տոկոսը	*74.0*	*5.2*	*11.8*	*8.4*	*0.7*	*100.0*
Տնային տնտեսության համար ամենօրյա գնումների կատարում	Քանակը	579	156	202	63	6	1006
	տոկոսը	*57.6*	*15.5*	*20.1*	*6.3*	*0.6*	*100.0*
Կանանց առողջության խնամքի հետ կապված հարցեր	Քանակը	386	349	198	62	11	1006
	տոկոսը	*38.4*	*34.7*	*19.7*	*6.2*	*1.1*	*100.0*
Քանի երեխա ունենալ	Քանակը	254	607	93	11	41	1006
	տոկոսը	*25.2*	*60.3*	*9.2*	*1.1*	*4.1*	*100.0*
Ինչպես օգտագործել կանանց վաստակած գումարը	Քանակը	251	325	206	48	176	1006
	տոկոսը	*25.0*	*32.3*	*20.5*	*4.8*	*17.5*	*100.0*
Այցելություններ հարազատներին, ընկերներին կամ բարեկամներին	Քանակը	202	545	166	89	4	1006
	տոկոսը	*20.1*	*54.2*	*16.5*	*8.9*	*0.4*	*100.0*
Տնային տնտեսության համար խոշոր գնումների կատարում	Քանակը	173	435	299	89	10	1006
	տոկոսը	*17.2*	*43.2*	*29.7*	*8.9*	*1.0*	*100.0*

Աղյուսակ 9ա. Աղքատությունը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	538	53.5	54.4	54.4
Համաձայն եմ	321	31.9	32.5	86.9
Համաձայն չեմ	89	8.8	9.0	95.9
Բոլորովին համաձայն չեմ	41	4.1	4.1	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	17	1.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.63, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9բ. Տուժածի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	320	31.8	33.2	33.2
Համաձայն եմ	376	37.4	39.0	72.2
Համաձայն չեմ	200	19.9	20.7	92.9
Բոլորովին համաձայն չեմ	68	6.8	7.1	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	42	4.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.02, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9գ. Բռնացողի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	402	40.0	41.7	41.7
Համաձայն եմ	356	35.4	36.9	78.5
Համաձայն չեմ	145	14.4	15.0	93.6
Բոլորովին համաձայն չեմ	62	6.2	6.4	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	41	4.1	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.86, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9դ. Հանկարծակի ֆինանսական խնդիրները կամ աշխատանքի կորուստը ընտանեկան բռնության պատճառներ են

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	365	36.3	37.7	37.7
Համաձայն եմ	354	35.2	36.6	74.3
Համաձայն չեմ	181	18.0	18.7	93.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	68	6.8	7.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	38	3.8	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.95, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9ե. Այն տղամարդիկ, ովքեր ծեծում են իրենց կանանց, հիմնականում հոգեկան հիվանդ են

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	246	24.5	25.6	25.6
Համաձայն եմ	264	26.2	27.5	53.1
Համաձայն չեմ	298	29.6	31.0	84.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	152	15.1	15.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	46	4.6	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.37, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9զ. Շատ հավանական է, որ ամուսինը, որը բռնանում է իր կնոջ վրա, բռնանա նաև իր երեխաների վրա

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	342	34.0	35.8	35.8
Համաձայն եմ	422	41.9	44.1	79.9
Համաձայն չեմ	138	13.7	14.4	94.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	54	5.4	5.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	50	5.0	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.90, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9է. Ընտանեկան բռնությունը շարունակվում է, քանի որ կանանց մեծամասնությունը չի լքում իրեն բռնացող տղամարդուն				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	346	34.4	36.5	36.5
Համաձայն եմ	484	48.1	51.1	87.6
Համաձայն չեմ	85	8.4	9.0	96.5
Բոլորովին համաձայն չեմ	33	3.3	3.5	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	58	5.8	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.79, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9ը. Թմրադեղերի և ալկոհոլի օգտագործումը ընտանեկան բռնության առաջնային պատճառներից մեկն է				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	604	60.0	62.0	62.0
Համաձայն եմ	288	28.6	29.6	91.6
Համաձայն չեմ	52	5.2	5.3	96.9
Բոլորովին համաձայն չեմ	30	3.0	3.1	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	32	3.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.49, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9թ. Շատ տղամարդիկ սովորում են բռնություն գործադրել, քանի որ մանկության ընթացքում իրենց տանը բռնության ականատես են եղել				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	320	31.8	34.4	34.4
Համաձայն եմ	394	39.2	42.4	76.9
Համաձայն չեմ	151	15.0	16.3	93.1
Բոլորովին համաձայն չեմ	64	6.4	6.9	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	77	7.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.96, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9ժ. Ընտանեկան բռնությունը տղամարդկանց և կանանց անհավասար հարաբերությունների արդյունք է

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	282	28.0	30.2	30.2
Համաձայն եմ	521	51.8	55.7	85.9
Համաձայն չեմ	95	9.4	10.2	96.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	37	3.7	4.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	71	7.1	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.88, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9ժա. Ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ամուսնու ընտանիքն այն թույլ է տալիս

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	238	23.7	25.4	25.4
Համաձայն եմ	426	42.3	45.4	70.8
Համաձայն չեմ	205	20.4	21.9	92.6
Բոլորովին համաձայն չեմ	69	6.9	7.4	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	68	6.8	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.11, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 9ժբ. Ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ոստիկանությունն այն չի կասեցնում

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	200	19.9	22.0	22.0
Համաձայն եմ	366	36.4	40.3	62.3
Համաձայն չեմ	210	20.9	23.1	85.5
Բոլորովին համաձայն չեմ	132	13.1	14.5	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	98	9.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.30, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 10. Կարծիքների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 9ա-9բ-ում (դասակարգված աճման կարգով)

	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Թմրադեղերի և ալկոհոլի օգտագործումը ընտանեկան բռնության առաջնային պատճառներից մեկն է:	1.49	1	1.00
Աղքատությունը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը:	1.63	1	1.00
Ընտանեկան բռնությունը շարունակվում է, քանի որ կանանց մեծամասնությունը չի լքում իր վրա բռնացող տղամարդուն:	1.79	2	2.00
Բռնացողի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը:	1.86	1	2.00
Ընտանեկան բռնությունը տղամարդկանց և կանանց միջև անհավասար հարաբերությունների արդյունք է:	1.88	2	2.00
Շատ հավանական է, որ ամուսինը, որը բռնանում է իր կնոջ վրա, բռնանա նաև իր երեխաների վրա:	1.90	2	2.00
Անակնկալ ֆինանսական խնդիրները կամ աշխատանքի կորուստը ընտանեկան բռնության պատճառներ են:	1.95	1	2.00
Շատ տղամարդիկ սովորում են բռնություն գործադրել, քանի որ մանկության ընթացքում իրենց տանը բռնության ականատես են եղել:	1.96	2	2.00
Տուժածի կրթության պակասը բարձրացնում է ընտանեկան բռնության հավանականությունը:	2.02	2	2.00
Ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ամուսնու ընտանիքն այն թույլ է տալիս:	2.11	2	2.00
Ընտանեկան բռնությունը գոյություն ունի, քանի որ ոստիկանությունը այն չի դադարեցնում:	2.30	2	2.00
Այն տղամարդիկ, ովքեր ծեծում են իրենց կանանց, հիմնականում հոգեկան հիվանդ են:	2.37	3	2.00

(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)

Աղյուսակ 11ա. Տնային գործերը ոչ պատշաճ կատարելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	36	3.6	3.6	3.6
Համաձայն եմ	99	9.8	10.0	13.6
Համաձայն չեմ	340	33.8	34.3	47.9
Բոլորովին համաձայն չեմ	516	51.3	52.1	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	15	1.5	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.35, Մեդիանը=4.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 11բ. Սեռական հարաբերությունները մերժելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	47	4.7	4.9	4.9
Համաձայն եմ	157	15.6	16.4	21.3
Համաձայն չեմ	279	27.7	29.2	50.5
Բոլորովին համաձայն չեմ	473	47.0	49.5	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	50	5.0	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.23, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 11գ. Ամուսնուն չենթարկվելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	126	12.5	12.7	12.7
Համաձայն եմ	296	29.4	29.9	42.7
Համաձայն չեմ	221	22.0	22.3	65.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	346	34.4	35.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	17	1.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=2.80, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 11դ. Ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	354	35.2	36.0	36.0
Համաձայն եմ	305	30.3	31.0	67.0
Համաձայն չեմ	100	9.9	10.2	77.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	224	22.3	22.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	23	2.3	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		
Մոդան=1, Միջինը=2.20, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*				

Աղյուսակ 11ե. Երեխաներին անտեսելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	200	19.9	20.2	20.2
Համաձայն եմ	316	31.4	31.9	52.1
Համաձայն չեմ	169	16.8	17.1	69.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	305	30.3	30.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	16	1.6	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		
Մոդան=2, Միջինը=2.58, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*				

Աղյուսակ 11զ. Ամուսնու հետ վիճելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	83	8.3	8.4	8.4
Համաձայն եմ	201	20.0	20.4	28.8
Համաձայն չեմ	294	29.2	29.8	58.6
Բոլորովին համաձայն չեմ	409	40.7	41.4	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	19	1.9	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		
Մոդան=4, Միջինը=3.04, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*				

Աղյուսակ 11է. Առանց ամուսնուն տեղյակ պահելու ինչ-որ տեղ գնալն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	104	10.3	10.5	10.5
Համաձայն եմ	204	20.3	20.5	31.0
Համաձայն չեմ	279	27.7	28.0	59.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	408	40.6	41.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	11	1.1	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.00, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 12. Կարծիքների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 11ա-11է-ում (դասակարգված աճման կարգով)

	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Ոչ հավատարիմ լինելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	2.20	1	2.00
Երեխաներին անտեսելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	2.58	2	2.00
Ամուսնուն չենթարկվելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	2.80	4	3.00
Առանց ամուսնուն տեղյակ պահելու ինչ-որ տեղ գնալն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	3.00	4	3.00
Ամուսնու հետ վիճելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	3.04	4	3.00
Սեռական հարաբերությունները մերժելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	3.23	4	3.00
Տնային գործերը ոչ պատշաճ կատարելն արդարացնում է ֆիզիկական ուժի գործադրումը կնոջ նկատմամբ:	3.35	4	4.00

(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)

Աղյուսակ 13ա. Այն տուժածները, ովքեր չեն հեռանում բռնացողներից, մասամբ մեղավոր են բռնության համար				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	222	22.1	23.6	23.6
Համաձայն եմ	447	44.4	47.6	71.2
Համաձայն չեմ	189	18.8	20.1	91.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	81	8.1	8.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	67	6.7	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.14, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13բ. Շատ կանայք պետք է ընտրություն կատարեն՝ ապրել առանձին և լինել աղքա՞տ, թե՞ մնալ այն տանը, որտեղ իրենց ծեծում են				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	320	31.8	34.6	34.6
Համաձայն եմ	466	46.3	50.4	85.1
Համաձայն չեմ	102	10.1	11.0	96.1
Բոլորովին համաձայն չեմ	36	3.6	3.9	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	82	8.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.84, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13գ. Հոգեբանական բռնությունը նույնքան վատ է, որքան ֆիզիկականը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	595	59.1	60.7	60.7
Համաձայն եմ	338	33.6	34.5	95.2
Համաձայն չեմ	40	4.0	4.1	99.3
Բոլորովին համաձայն չեմ	7	0.7	0.7	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	26	2.6	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=1, Միջինը=1.45, Մեդիանը=1.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13դ. Ամուսնու կողմից քննադատությունը ընտանիքից դուրս ընտանեկան բռնության տեսակ է				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	330	32.8	34.3	34.3
Յամաձայն եմ	431	42.8	44.8	79.1
Յամաձայն չեմ	157	15.6	16.3	95.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	44	4.4	4.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	44	4.4	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=1.91, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13ե. Նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	70	7.0	7.1	7.1
Յամաձայն եմ	147	14.6	14.9	22.0
Յամաձայն չեմ	368	36.6	37.4	59.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	400	39.8	40.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	21	2.1	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=4, Միջինը=3.11, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13զ. Լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	221	22.0	22.6	22.6
Յամաձայն եմ	379	37.7	38.8	61.3
Յամաձայն չեմ	233	23.2	23.8	85.2
Բոլորովին համաձայն չեմ	145	14.4	14.8	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	28	2.8	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.31, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13է. Ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	195	19.4	20.4	20.4
Համաձայն եմ	387	38.5	40.6	61.0
Համաձայն չեմ	264	26.2	27.7	88.7
Բոլորովին համաձայն չեմ	108	10.7	11.3	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	52	5.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=2, Միջինը=2.30, Մեդիանը=2.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13ը. Կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, եթե նույնիսկ ամուսինը նրանց չի հավանում				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	109	10.8	11.2	11.2
Համաձայն եմ	275	27.3	28.2	39.4
Համաձայն չեմ	380	37.8	39.0	78.4
Բոլորովին համաձայն չեմ	210	20.9	21.6	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	32	3.2	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.71, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 13թ. Կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
Խիստ համաձայն եմ	90	8.9	9.6	9.6
Համաձայն եմ	251	25.0	26.8	36.4
Համաձայն չեմ	314	31.2	33.5	70.0
Բոլորովին համաձայն չեմ	281	27.9	30.0	**100.0**
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	70	7.0	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Մոդան=3, Միջինը=2.84, Մեդիանը=3.00 *(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 14. Կարծիքների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 13ա-13բ-ում (դասակարգված աճման կարգով)			
	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Յոգեբանական բռնությունը նույնքան վատ է, որքան ֆիզիկականը:	1.45	1	1.00
Շատ կանայք պետք է ընտրություն կատարեն՝ ապրել առանձին և լինել աղքա՞տ, թե՞ մնալ այն տանը, որտեղ իրենց ծեծում են:	1.84	2	2.00
Ամուսնու կողմից քննադատությունը ընտանիքից դուրս ընտանեկան բռնության տեսակ է:	1.91	2	2.00
Այն տուժածները, ովքեր չեն հեռանում բռնացողներից, մասամբ մեղավոր են բռնության համար:	2.14	2	2.00
Ամուսնու համար կարևոր է ցույց տալ իր կնոջը, թե ով է ղեկավարում տանը:	2.30	2	2.00
Լավ կինը միշտ ենթարկվում է իր ամուսնուն նույնիսկ համաձայն չլինելու դեպքում:	2.31	2	2.00
Կինը պետք է հնարավորություն ունենա ընտրելու իր ընկերներին, եթե նույնիսկ ամուսինը նրանց չի հավանում:	2.71	3	3.00
Կնոջ պարտականությունն է սեռական հարաբերություններ ունենալ ամուսնու հետ նույնիսկ չցանկանալու դեպքում:	2.84	3	3.00
Նորմալ է համարվում, երբ ամուսինն արգելում է իր կնոջն աշխատել:	3.11	4	3.00
(1=խիստ համաձայն եմ և 4=բոլորովին համաձայն չեմ, «չգիտեմ/չեմ կարող ասել» պատասխանները ընդգրկված չեն)			

Աղյուսակ 15ա. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ տուժածին հոգեբանական խորհրդատվություն տրամադրելը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	51	5.1	5.3	5.3
2	19	1.9	2.0	7.2
3	23	2.3	2.4	9.6
4	24	2.4	2.5	12.1
5	143	14.2	14.8	26.8
6	52	5.2	5.4	32.2
7	81	8.1	8.4	40.6
8	113	11.2	11.7	52.2
9	74	7.4	7.6	59.9
10	389	38.7	40.1	**100.0**
Չգիտեմ	35	3.5	**100.0**	
Չեմ հասկանում	2	0.2		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=7.54, Մոդան=10, Մեդիանը=8.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 15բ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ բռնարարին հոգեբանական խորհրդատվություն տրամադրելը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	81	8.1	8.4	8.4
2	25	2.5	2.6	11.0
3	40	4.0	4.1	15.1
4	26	2.6	2.7	17.8
5	100	9.9	10.4	28.2
6	43	4.3	4.5	32.6
7	57	5.7	5.9	38.5
8	88	8.7	9.1	47.6
9	86	8.5	8.9	56.5
10	420	41.7	43.5	**100.0**
Չգիտեմ	37	3.7	**100.0**	
Չեմ հասկանում	3	0.3		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=7.44, Մոդան=10, Մեդիանը=9.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 15գ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ մեղավոր ճանաչվածներին բանտարկելը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	281	27.9	29.0	29.0
2	56	5.6	5.8	34.7
3	48	4.8	4.9	39.7
4	36	3.6	3.7	43.4
5	88	8.7	9.1	52.5
6	41	4.1	4.2	56.7
7	29	2.9	3.0	59.7
8	59	5.9	6.1	65.8
9	59	5.9	6.1	71.9
10	273	27.1	28.1	**100.0**
Չգիտեմ	35	3.5	**100.0**	
Չեմ հասկանում	1	0.1		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=5.47, Մոդան=1, Մեդիանը=5.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 15դ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ ընտանեկան բռնության տուժածներին ավելի շատ օժանդակություն տրամադրելը

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	92	9.1	9.6	9.6
2	25	2.5	2.6	12.2
3	38	3.8	4.0	16.1
4	31	3.1	3.2	19.4
5	90	8.9	9.4	28.8
6	51	5.1	5.3	34.1
7	78	7.8	8.1	42.2
8	116	11.5	12.1	54.3
9	102	10.1	10.6	64.9
10	337	33.5	35.1	**100.0**
Չգիտեմ	41	4.1	**100.0**	
Չեմ հասկանում	5	0.5		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=7.19, Մոդան=10, Մեդիանը=8.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 15ե. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ ավելի շատ ապաստարաններ բացելը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	227	22.6	24.1	24.1
2	39	3.9	4.1	28.2
3	43	4.3	4.6	32.8
4	23	2.3	2.4	35.2
5	85	8.4	9.0	44.2
6	36	3.6	3.8	48.0
7	50	5.0	5.3	53.3
8	58	5.8	6.2	59.5
9	83	8.3	8.8	68.3
10	299	29.7	31.7	**100.0**
Չգիտեմ	56	5.6	**100.0**	
Չեմ հասկանում	7	0.7		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=6.06, Մոդան=10, Մեդիանը=7.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 15զ. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնելու համար որքանով է արդյունավետ հանրային կրթության միջոցով իրազեկությունը բարձրացնելը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
1	51	5.1	5.2	5.2
2	16	1.6	1.6	6.8
3	11	1.1	1.1	8.0
4	15	1.5	1.5	9.5
5	48	4.8	4.9	14.4
6	24	2.4	2.5	16.9
7	43	4.3	4.4	21.2
8	62	6.2	6.3	27.6
9	102	10.1	10.4	38.0
10	607	60.3	62.0	**100.0**
Չգիտեմ	23	2.3	**100.0**	
Չեմ հասկանում	4	0.4		
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		

Միջինը=8.52, Մոդան=10, Մեդիանը=10.00 *(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխաններն ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 16. Ընտանեկան բռնությունը նվազեցնող լուծումներին տրված գնահատականների միջին արժեքները՝ ներկայացված Աղյուսակներ 15ա-15զ-ում
(դասակարգված նվազման կարգով)

	Միջինը	Մոդան	Մեդիանը
Բարձրացնել իրազեկությունը հանրային կրթության միջոցով	8.52	10	10.00
Յոգեբանական խորհրդատվություն տրամադրել տուժածին	7.54	10	8.00
Յոգեբանական խորհրդատվություն տրամադրել բռնարարին	7.44	10	9.00
Ավելացնել օժանդակությունը ընտանեկան բռնության տուժածներին	7.19	10	8.00
Բացել ավելի շատ ապաստարաններ	6.06	10	7.00
Բանտարկել նրանց, ովքեր մեղավոր են ճանաչվել	5.47	1	5.00

(1=բոլորովին արդյունավետ չէ և 10=շատ արդյունավետ է, «չգիտեմ» և «չեմ հասկանում» պատասխաններն ընդգրկված չեն)

Աղյուսակ 17. Հոգեբանական ճնշման միջադեպերի հաճախականությունը
(դասակարգված նվազման կարգով)

		Հաճախ	Երբեմն	Հազվադեպ	Երբեք	Ընդամենը
Իմ տեղափոխությունները վերահսկել են:	Քանակը	101	121	109	675	1006
	տոկոսը	*10.0*	*12.0*	*10.8*	*67.1*	*100.0*
Ինձ վրա գոռացել, ճչացել կամ ինձ հայհոյել են:	Քանակը	96	169	235	506	1006
	տոկոսը	*9.5*	*16.8*	*23.4*	*50.3*	*100.0*
Իմ հասարակական կյանքը տնից դուրս սահմանափակված է:	Քանակը	61	75	94	776	1006
	տոկոսը	*6.1*	*7.5*	*9.3*	*77.1*	*100.0*
Ինձ քննադատել են ուրիշների մոտ:	Քանակը	55	103	126	722	1006
	տոկոսը	*5.5*	*10.2*	*12.5*	*71.8*	*100.0*
Ինձ սպառնացել են:	Քանակը	46	65	90	805	1006
	տոկոսը	*4.6*	*6.5*	*8.9*	*80.0*	*100.0*
Ինձ արգելել են տեսնել իմ ընտանիքի անդամներին կամ ընկերներին:	Քանակը	40	43	54	869	1006
	տոկոսը	*4.0*	*4.3*	*5.4*	*86.4*	*100.0*
Ինձ նվաստացրել են ուրիշների մոտ:	Քանակը	38	63	66	839	1006
	տոկոսը	*3.8*	*6.3*	*6.6*	*83.4*	*100.0*
Իմ երեխաների վրա գոռացել կամ նրանց սպառնացել են, այնպես, որ կարող էին ցավ պատճառել:	Քանակը	34	61	80	831	1006
	տոկոսը	*3.4*	*6.1*	*8.0*	*82.6*	*100.0*
Ինձ զրկել են փողից:	Քանակը	33	27	46	900	1006
	տոկոսը	*3.3*	*2.7*	*4.6*	*89.5*	*100.0*
Ինձ արգելել են օգտվել հեռախոսից:	Քանակը	21	26	30	929	1006
	տոկոսը	*2.1*	*2.6*	*3.0*	*92.3*	*100.0*

Աղյուսակ 18. Ո՞վ է գործադրել հոգեբանական ճնշումը (դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ամուսինը	Քանակը	490	170	660
	տոկոսը	*74.2*	*25.8*	*100.0*
Սկեսուրը	Քանակը	183	477	660
	տոկոսը	*27.7*	*72.3*	*100.0*
Սկեսրայրը	Քանակը	68	592	660
	տոկոսը	*10.3*	*89.7*	*100.0*
Ձուգընկերը	Քանակը	46	614	660
	տոկոսը	*7.0*	*93.0*	*100.0*
Տեգրը	Քանակը	40	620	660
	տոկոսը	*6.1*	*93.9*	*100.0*
Իր ընտանիքի անդամը	Քանակը	23	637	660
	տոկոսը	*3.5*	*96.5*	*100.0*
Ամուսնու ընտանիքի մեկ այլ անդամը	Քանակը	12	648	660
	տոկոսը	*1.8*	*98.2*	*100.0*
Որդին	Քանակը	11	649	660
	տոկոսը	*1.7*	*98.3*	*100.0*

Աղյուսակ 19. Երբ է տեղի ունեցել հոգեբանական ճնշման միջադեպը (թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Վերջին տարվա ընթացքում	Քանակը	231	429	660
	տոկոսը	*35.0*	*65.0*	*100.0*
Երկու-հինգ տարի առաջ	Քանակը	163	497	660
	տոկոսը	*24.7*	*75.3*	*100.0*
Յինգ տարուց ավելի	Քանակը	289	371	660
	տոկոսը	*43.8*	*56.2*	*100.0*

Աղյուսակ 20. Ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպերի հաճախականությունը (դասակարգված նվազման կարգով)						
		Հաճախ	Երբեմն	Հազվադեպ	Երբեք	Ընդամենը
Ձեռքի ափով հարվածել են իմ մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին:	Քանակը	36	35	55	880	1006
	տոկոսը	*3.6*	*3.5*	*5.5*	*87.5*	*100.0*
Ինձ ուժեղ հրել կամ բռնել են:	Քանակը	34	39	60	873	1006
	տոկոսը	*3.4*	*3.9*	*6.0*	*86.8*	*100.0*
Բռունցքով կամ ոտքով հարվածել են իմ մարմնին, ձեռքերին կամ ոտքերին:	Քանակը	30	13	20	943	1006
	տոկոսը	*3.0*	*1.3*	*2.0*	*93.7*	*100.0*
Իմ իրերը ջարդել են:	Քանակը	29	27	29	921	1006
	տոկոսը	*2.9*	*2.7*	*2.9*	*91.6*	*100.0*
Իրեր են շպրտել ինձ վրա կամ սենյակի մեջ:	Քանակը	27	38	50	891	1006
	տոկոսը	*2.7*	*3.8*	*5.0*	*88.6*	*100.0*
Ինձ ֆիզիկապես ստիպել են անել որևէ բան իմ կամքին հակառակ:	Քանակը	24	35	51	896	1006
	տոկոսը	*2.4*	*3.5*	*5.1*	*89.1*	*100.0*
Բռունցքով կամ ոտքով հարվածել են պատերին կամ կահույքին:	Քանակը	22	42	64	878	1006
	տոկոսը	*2.2*	*4.2*	*6.4*	*87.3*	*100.0*
Ինձանից սեռական հարաբերություններ են պահանջել այն ժամանակ, երբ ես չէի ցանկանում:	Քանակը	21	40	65	880	1006
	տոկոսը	*2.1*	*4.0*	*6.5*	*87.5*	*100.0*
Բռունցքով կամ ոտքով հարվածել են իմ դեմքին:	Քանակը	15	20	22	949	1006
	տոկոսը	*1.5*	*2.0*	*2.2*	*94.3*	*100.0*
Որևէ իրով փորձել են ինձ վնասել:	Քանակը	14	16	19	957	1006
	տոկոսը	*1.4*	*1.6*	*1.9*	*95.1*	*100.0*
Ինձ արգելել են շարժվել կամ դուրս գալ սենյակից:	Քանակը	11	11	22	962	1006
	տոկոսը	*1.1*	*1.1*	*2.2*	*95.6*	*100.0*
Ինձ փորձել են խեղդել կամ ձեռքով բերանս փակել:	Քանակը	9	9	13	975	1006
	տոկոսը	*0.9*	*0.9*	*1.3*	*96.9*	*100.0*

Աղյուսակ 21. Ո՞վ է գործադրել ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշումը (դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ամուսինը	Քանակը	228	47	275
	տոկոսը	*82.9*	*17.1*	*100.0*
Սկեսուրը	Քանակը	51	224	275
	տոկոսը	*18.5*	*81.5*	*100.0*
Սկեսրայրը	Քանակը	19	256	275
	տոկոսը	*6.9*	*93.1*	*100.0*
Տեգրը	Քանակը	13	262	275
	տոկոսը	*4.7*	*95.3*	*100.0*
Զուգընկերը	Քանակը	12	263	275
	տոկոսը	*4.4*	*95.6*	*100.0*
Իր ընտանիքի անդամը	Քանակը	7	268	275
	տոկոսը	*2.5*	*97.5*	*100.0*
Ամուսնու ընտանիքի մեկ այլ անդամը	Քանակը	5	270	275
	տոկոսը	*1.8*	*98.2*	*100.0*
Որդին	Քանակը	3	272	275
	տոկոսը	*1.1*	*98.9*	*100.0*

Աղյուսակ 22. Ե՞րբ է տեղի ունեցել ոչ ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպը (թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Վերջին տարվա ընթացքում	Քանակը	99	176	275
	տոկոսը	*36.0*	*64.0*	*100.0*
Երկու-հինգ տարի առաջ	Քանակը	81	194	275
	տոկոսը	*29.5*	*70.5*	*100.0*
Հինգ տարուց ավելի	Քանակը	105	170	275
	տոկոսը	*38.2*	*61.8*	*100.0*

Աղյուսակ 23. Ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպերի հաճախականությունը (դասակարգված նվազման կարգով)						
		Հաճախ	Երբեմն	Հազվադեպ	Երբեք	Ընդամենը
Ձեռքերս ոլորել են, մազերս՝ քաշել:	Քանակը	19	12	23	952	1006
	տոկոսը	*1.9*	*1.2*	*2.3*	*94.6*	*100.0*
Իմ երեխաներին հարվածել կամ վնասել են:	Քանակը	10	16	28	952	1006
	տոկոսը	*1.0*	*1.6*	*2.8*	*94.6*	*100.0*
Ինձ ստիպել են սեռական հարաբերությունների մեջ մտնել:	Քանակը	9	20	21	956	1006
	տոկոսը	*0.9*	*2.0*	*2.1*	*95.0*	*100.0*
Ինձ սպառնացել են սպանել:	Քանակը	8	6	16	976	1006
	տոկոսը	*0.8*	*0.6*	*1.6*	*97.0*	*100.0*
Ինձ սպառնացել են իրով կամ զենքով, ինչպես օրինակ հրացանով, դանակով կամ մուրճով:	Քանակը	4	6	11	985	1006
	տոկոսը	*0.4*	*0.6*	*1.1*	*97.9*	*100.0*
Զենք են օգտագործել իմ դեմ:	Քանակը	2	2	6	996	1006
	տոկոսը	*0.2*	*0.2*	*0.6*	*99.0*	*100.0*
Ինձ փորձել են խեղդել, վառել կամ ջրահեղձ անել:	Քանակը	1	2	5	998	1006
	տոկոսը	*0.1*	*0.2*	*0.5*	*99.2*	*100.0*

Աղյուսակ 24. Ո՞վ է գործադրել ծանր ֆիզիկական ճնշումը (դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ամուսինը	Քանակը	101	18	119
	տոկոսը	*84.9*	*15.1*	*100.0*
Սկեսուրը	Քանակը	15	104	119
	տոկոսը	*12.6*	*87.4*	*100.0*
Զուգընկերը	Քանակը	10	109	119
	տոկոսը	*8.4*	*91.6*	*100.0*
Սկեսրայրը	Քանակը	8	111	119
	տոկոսը	*6.7*	*93.3*	*100.0*
Իր ընտանիքի անդամը	Քանակը	5	114	119
	տոկոսը	*4.2*	*95.8*	*100.0*
Տեգրը	Քանակը	3	116	119
	տոկոսը	*2.5*	*97.5*	*100.0*
Ամուսնու ընտանիքի մեկ այլ անդամը	Քանակը	3	116	119
	տոկոսը	*2.5*	*97.5*	*100.0*
Որդին	Քանակը	0	119	119
	տոկոսը	*0.0*	*100.0*	*100.0*

Աղյուսակ 25. Ե՞րբ է տեղի ունեցել ծանր ֆիզիկական ճնշման միջադեպը
(թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)

		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Վերջին տարվա ընթացքում	Քանակը	43	76	119
	տոկոսը	*36.1*	*63.9*	*100.0*
Երկու-հինգ տարի առաջ	Քանակը	32	87	119
	տոկոսը	*26.9*	*73.1*	*100.0*
Յինգ տարուց ավելի	Քանակը	47	72	119
	տոկոսը	*39.5*	*60.5*	*100.0*

Աղյուսակ 26. Ո՞ւմ պատճառով է տեղի ունեցել ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպը
(դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)

		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ամուսինը	Քանակը	238	43	281
	տոկոսը	*84.7*	*15.3*	*100.0*
Սկեսուրը	Քանակը	29	252	281
	տոկոսը	*10.3*	*89.7*	*100.0*
Զուգընկերը	Քանակը	11	270	281
	տոկոսը	*3.9*	*96.1*	*100.0*
Սկեսրայրը	Քանակը	11	270	281
	տոկոսը	*3.9*	*96.1*	*100.0*
Տեգրը	Քանակը	5	276	281
	տոկոսը	*1.8*	*98.2*	*100.0*
Ամուսնու ընտանիքի մեկ այլ անդամը	Քանակը	5	276	281
	տոկոսը	*1.8*	*98.2*	*100.0*
Իր ընտանիքի անդամը	Քանակը	4	277	281
	տոկոսը	*1.4*	*98.6*	*100.0*
Որդին	Քանակը	2	279	281
	տոկոսը	*0.7*	*99.3*	*100.0*

Աղյուսակ 27. Բռնարարի տարիքը ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի ժամանակ				
	Միջինը	Մեդիանը	Նվազագույնը	Առավելագույնը
Ամուսինը	36.3	35.00	20	70
Սկեսուրը	59.9	60.00	41	82
Զուգընկերը	26.6	24.00	16	48
Սկեսրայրը	55.1	56.00	42	70
Տեգրը	30.6	33.00	14	54
Ամուսնու ընտանիքի մեկ այլ անդամը	45.2	45.00	25	70
Իր ընտանիքի անդամը	31.8	30.00	17	50
Որդին	23.5	23.5	17	30

Աղյուսակ 28. Տուժածի տարիքը ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի ժամանակ		
	Միջինը	Մեդիանը
	31.5	30.00
	Նվազագույնը	Առավելագույնը
	14	66

Աղյուսակ 29: Ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի ընկալումը հարցվածի կողմից		
	Քանակը	Տոկոսը
Պարզապես մի բան, որ պատահում է	164	58.4
Սխալ, բայց ոչ հանցանք	86	30.6
Յանցանք	27	9.6
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	4	1.4
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 30. Այն, ինչ տեղի է ունեցել, հարցվածին դարձնում է ընտանեկան բռնության զոհ		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	98	34.9
ոչ	176	62.6
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	7	2.5
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 31. Ինչպես է ամենավերջին միջադեպը ազդել հարցվածի վրա (դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)					
		Այո	Ոչ	Չգիտեմ	Ընդամենը
Զայրացած էի:	Քանակը	224	57	0	281
	տոկոսը	*79.7*	*20.3*	*0.0*	*100.0*
Ինքնագնահատականս իջել էր:	Քանակը	136	140	5	281
	տոկոսը	*48.4*	*49.8*	*1.8*	*100.0*
Դեպրեսիայի մեջ էի:	Քանակը	132	144	5	281
	տոկոսը	*47.0*	*51.2*	*1.8*	*100.0*
Ամոթի զգացում ունեի:	Քանակը	129	152	0	281
	տոկոսը	*45.9*	*54.1*	*0.0*	*100.0*
Վախի զգացում ունեի:	Քանակը	119	162	0	281
	տոկոսը	*42.3*	*57.7*	*0.0*	*100.0*
Քնի խանգարումներ ունեի:	Քանակը	113	167	1	281
	տոկոսը	*40.2*	*59.4*	*0.4*	*100.0*
Վախենում էի իմ երեխաների համար:	Քանակը	92	185	4	281
	տոկոսը	*32.7*	*65.8*	*1.4*	*100.0*
Այլ	Քանակը	13	268	0	281
	տոկոսը	*4.6*	*95.4*	*0.0*	*100.0*

Աղյուսակ 31ա. Աղյուսակ 31-ի «այլ» պատասխանները	
Ինձ վիրավորված էի զգում:	3
Ինձ մեղավոր էի զգում:	2
Առողջության խնդիրներ ունեի:	2
Հիասթափված էի:	2
Ինձ ստորացած էի զգում:	1
Ատելություն էի զգում:	1
Ինձ վրա էի զայրացած, որ դեռևս չէի լուծել այդ խնդիրը:	1
Պարզապես անսպասելի իրավիճակում էի հայտնվել:	1

Աղյուսակ 32. Ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի համար իրեն մեղավոր զգալը		
	Քանակը	Տոկոսը
բնավ ոչ մեղավոր	147	52.3
մասամբ մեղավոր	112	39.9
լիովին մեղավոր	18	6.4
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	4	1.4
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 33. Հարցվածի քայլերն ընտանեկան ճնշման ամենավերջին միջադեպի առնչությամբ		
	Քանակը	Տոկոսը
Շատ եմ փորձել դադարեցնել այն:	118	42.0
Որոշ չափով եմ փորձել դադարեցնել այն:	94	33.5
Ընդհանրապես չեմ փորձել դադարեցնել այն:	67	23.8
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	2	0.7
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 34. Հարցվածը կարող է ինչ-որ բան անել՝ բռնությունը դադարեցնելու համար		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	169	60.1
ոչ	97	34.5
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	15	5.3
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 35. Արդյոք բռնարարն ալկոհոլի կամ թմրադեղերի ազդեցության տակ է, երբ բռնանում է		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	84	29.9
ոչ	196	69.8
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	1	0.4
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 36. Երեխաները՝ բռնության միջադեպերի ականատես		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	116	41.3
ոչ	131	46.6
չունեի երեխա այդ ժամանակ	18	6.4
չունեմ երեխա	16	5.7
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 37. Դիմել է որևէ մեկի օգնությանը՝ բռնությանը վերջ տալու համար		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	81	28.8
ոչ	200	71.2
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 38. Օգնության չդիմելու պատճառները (դասակարգված նվազման կարգով)		
	Քանակը	Տոկոսը
Լուրջ խնդիր չէր:	81	40.5
Ինքնուրույն եմ լուծել խնդիրը:	32	16.0
Այդպիսի խնդիրները պետք է լուծվեն ընտանիքի ներսում:	29	14.5
Չկար որևէ մեկը, ում կարող էի դիմել օգնության համար:	17	8.5
Ամուսինս խոստացել էր փոխվել:	11	5.5
Դրսի օգնության դիմելն ամոթալի և անհարմար է:	10	5.0
Պարզապես չէի ուզում:	5	2.5
Չէի հավատում, որ որևէ մեկը կարող էր օգնել:	4	2.0
Վախենում էի հետևանքներից:	2	1.0
այլ	4	2.0
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	5	2.5
Ընդամենը	**200**	**100.0**

Աղյուսակ 38ա. Աղյուսակ 38-ի «այլ» պատասխանները	
Կարծում եմ, որ օգնության համար չդիմելն է ճիշտ որոշում:	1
Կուլ եմ տվել իմ դժբախտությունը:	1
Դա իր գործն է:	1
Դա պատվի հարց է:	1

Աղյուսակ 39. Ում/որտեղ է դիմել օգնության համար (դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)				
		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ընտանիքի անդամներին	Քանակը	62	19	81
	տոկոսը	*76.5*	*23.5*	*100.0*
Ընկերներին	Քանակը	22	59	81
	տոկոսը	*27.2*	*72.8*	*100.0*
Հարևաններին	Քանակը	19	62	81
	տոկոսը	*23.5*	*76.5*	*100.0*
Ոստիկանություն	Քանակը	14	67	81
	տոկոսը	*17.3*	*82.7*	*100.0*
Բուժաշխատողներին	Քանակը	8	73	81
	տոկոսը	*9.9*	*90.1*	*100.0*
Իրավաբանական խորհրդատվություն	Քանակը	8	73	81
	տոկոսը	*9.9*	*90.1*	*100.0*
Դատարաններ	Քանակը	3	78	81
	տոկոսը	*3.7*	*96.3*	*100.0*
Թեժ գիծ	Քանակը	1	80	81
	տոկոսը	*1.2*	*98.8*	*100.0*
Ապաստարաններ	Քանակը	0	81	81
	տոկոսը	*0.0*	*100.0*	*100.0*
Ճգնաժամային կենտրոններ	Քանակը	0	81	81
	տոկոսը	*0.0*	*100.0*	*100.0*
Կանանց ՀԿ-ներ	Քանակը	0	81	81
	տոկոսը	*0.0*	*100.0*	*100.0*

Աղյուսակ 40. Դիմել է բժշկի կամ հիվանդանոց ընտանեկան բռնության հետևանքով ստացված վնասվածքների պատճառով		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	24	8.5
ոչ	257	91.5
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 41. Բժշկի կամ հիվանդանոց դիմելու պատճառները		
	Քանակը	Տոկոսը
Ֆիզիկական խնդիրներ, ինչպես օրինակ՝ արյան ճնշման, սրտի խնդիրներ, վերքեր, քերծվածքներ և կոտրվածքներ:	17	70.8
Նյարդային խանգարումներ, հոգեկան դեպրեսիա կամ սթրես:	7	29.2
Ընդամենը	**24**	**100.0**

Աղյուսակ 42. Դիմել է ոստիկանություն ընտանեկան բռնության պատճառով		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	16	5.7
ոչ	265	94.3
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 43. Ոստիկանություն չդիմելու պատճառները (դասակարգված նվազման կարգով)		
	Քանակը	Տոկոսը
Լուրջ խնդիր չէր:	163	61.5
Այդպիսի խնդիրները պետք է լուծվեն ընտանիքի ներսում:	32	12.1
Չէի հավատում, որ ոստիկանությունը կարող էր ինչ-որ բան անել՝ օգնելու համար:	20	7.5
Դրսի օգնության դիմելն ամոթալի և անհարմար է:	13	4.9
Չէի ուզում, որ բռնարարին ձերբակալեն կամ բանտարկեն:	11	4.2
Չէի ցանկանում ոստիկանության հետ անչություն ունենալ:	8	3.0
Ամուսինս խոստացել էր փոխվել:	5	1.9
Չէի ուզում թողնել երեխաներին առանց հոր:	3	1.1
Վախենում էի հետևանքներից:	2	0.8
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	8	3.0
Ընդամենը	**265**	**100.0**

Աղյուսակ 44. Ինչ է արել ոստիկանությունը՝ ի պատասխան հարցվածի բողոքի		
	Քանակը	Տոկոսը
Ձերբակալել է բռնարարին, ստորագրել է տվել մի փաստաթուղթ, որ նա այլևս ուժ չի գործադրի, և ազատ է արձակել նրան	12	75.0
Ոչինչ չի ձեռնարկել	4	25.0
Ընդամենը	**16**	**100.0**

Աղյուսակ 45. Բավարարվածությունը ոստիկանության կողմից հարցի լուծմամբ			
	Քանակը	Տոկոսը	Գումարային տոկոսը
շատ բավարարված	6	37.5	37.5
որոշ չափով բավարարված	5	31.3	68.8
որոշ չափով ոչ բավարարված	1	6.3	75.0
բոլորովին ոչ բավարարված	4	25.0	**100.0**
Ընդամենը	**16**	**100.0**	
Մոդան=1, Միջինը=2.19, Մեդիանը=2.00 (*1=շատ բավարարված և 4=բոլորովին ոչ բավարարված)*			

Աղյուսակ 46. Բռնարարի դաժան վերաբերմունքը սաստկացե՞լ է, մնացել է նո՞ւյնը, թե՞ նվազել է ոստիկանության միջամտությունից հետո		
	Քանակը	Տոկոսը
սաստկացել է	3	18.8
մնացել է նույնը	5	31.3
նվազել է	8	50.0
Ընդամենը	**16**	**100.0**

Աղյուսակ 47. Լքել է ամուսնուն կամ զուգընկերոջն այն պատճառով, որ նա բռնացել կամ սպառնացել է		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	90	32.0
ոչ	191	68.0
Ընդամենը	**281**	**100.0**

Աղյուսակ 48. Ամուսնուն կամ զուգընկերոջը չլքելու պատճառները (դասակարգված նվազման կարգով)		
	Քանակը	Տոկոսը
Կարիք չկար լքելու, քանի որ խնդիրը շատ աննշան էր:	110	57.6
Սիրում եմ ամուսնուս/զուգընկերոջս:	22	11.5
Հանուն ընտանիքի և երեխաների:	19	9.9
Պարզապես չէի ուզում:	11	5.8
Տեղ չունեի գնալու:	10	5.2
Ներել եմ ամուսնուս/զուգընկերոջս, և հարցը լուծվել է:	9	4.7
Ամուսնուն լքելն ամոթ է:	5	2.6
այլ	5	2.6
Ընդամենը	**191**	**100.0**

Աղյուսակ 48ա: Աղյուսակ 48-ի «այլ» պատասխանները	
Ամուսինս ինքն է լքել:	3
Նա ինձ թույլ չտվեց գնալ:	1
Վախենում էի:	1

Աղյուսակ 49. Որտեղ է հարցվածը մնացել ամուսնուն կամ զուգընկերոջը լքելուց հետո (դասակարգված նվազման կարգով)		
	Քանակը	Տոկոսը
ծնողների տանը	78	86.7
այլ հարազատների (քրոջ, եղբոր) տանը	5	5.6
ընկերների տանը	3	3.3
հարևանների տանը	2	2.2
այլ	2	2.2
Ընդամենը	**90**	**100.0**

Աղյուսակ 49ա. Աղյուսակ 49-ի «այլ» պատասխանները	
Բնակարան եմ վարձել:	1
Մնացել եմ երկրորդ տանը (2 տուն ունենք):	1

Աղյուսակ 50. Վերջիվերջո վերադարձել է տուն		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	79	87.8
ոչ	11	12.2
Ընդամենը	**90**	**100.0**

Աղյուսակ 51. Տուն վերադառնալու պատճառները *(դասակարգված նվազման կարգով)*		
	Քանակը	Տոկոսը
Յանուն երեխաների;	45	57.0
Սիրում եմ ամուսնուս:	9	11.4
Ամուսինս խոստացել էր փոխվել:	6	7.6
Ամուսինս ստիպել է վերադառնալ:	4	5.1
Ուզում էի ամուսնուս տալ երկրորդ հնարավորությունը:	3	3.8
Լուծել ենք հարցը:	3	3.8
Մնալու տեղ չունեի;	2	2.5
Ապահարզանի դիմելն ամոթ է:	2	2.5
Չգիտեմ/չեմ կարող ասել	5	6.3
Ընդամենը	**79**	**100.0**

Աղյուսակ 52. Ներկա ամուսնուց կամ զուգընկերոջից վախեցած լինելը				
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը	Գումարային տոկոսը
շատ վախեցած	19	1.9	1.9	1.9
որոշ չափով վախեցած	89	8.8	8.9	10.8
որոշ չափով ոչ վախեցած	42	4.2	4.2	15.0
բոլորովին ոչ վախեցած	850	84.5	85.0	**100.0**
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	6	0.6	**100.0**	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**		
Մոդան=4, Միջինը=3.72, Մեդիանը=4.00 *(1=շատ վախեցած և 4=բոլորովին ոչ վախեցած, «չգիտեմ/չեմ կարող» պատասխանները ընդգրկված չեն)*				

Աղյուսակ 53. Ինչ հաճախականությամբ է ուժ գործադրվել հարցվածի նկատմամբ վերջին 12 ամիսների ընթացքում		
	Քանակը	Տոկոսը
ամեն օր	2	0.2
շաբաթը մեկ անգամ	2	0.2
ամիսը մեկ անգամ	12	1.2
մի քանի ամիսը մեկ	27	2.7
միայն մեկ անգամ	21	2.1
երբեք	940	93.4
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	2	0.2
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 54. Քանի անգամ է ուժ գործադրվել վերջին 12 ամիսների ընթացքում			
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը
1	30	45.5	54.5
2	5	7.6	9.1
3	2	3.0	3.6
4	5	7.6	9.1
5	4	6.1	7.3
8	1	1.5	1.8
10	4	6.1	7.3
12	2	3.0	3.6
15	2	3.0	3.6
չգիտեմ/չեմ կարող հիշել	11	16.7	**100.0**
Ընդամենը	**66**	**100.0**	
Միջինը=3.42, Մոդան=1, Մեդիանը=1.00 *(«չգիտեմ/չեմ կարող հիշել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*			

Աղյուսակ 55. Ինչ հաճախականությամբ են հարցվածին վնասել վերջին 12 ամիսների ընթացքում		
	Քանակը	Տոկոսը
ամիսը մեկ անգամ	3	0.3
մի քանի ամիսը մեկ	9	0.9
միայն մեկ անգամ	11	1.1
երբեք	981	97.5
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	2	0.2
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 56. Քանի անգամ են վնասել վերջին 12 ամիսների ընթացքում			
	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը
1	12	48.0	54.5
2	2	8.0	9.1
3	2	8.0	9.1
4	1	4.0	4.5
6	1	4.0	4.5
7	2	8.0	9.1
10	2	8.0	9.1
չգիտեմ/չեմ կարող հիշել	3	12.0	**100.0**
Ընդամենը	**25**	**100.0**	

Միջինը=3.00, Մոդան=1, Մեդիանը=1.00 *(«չգիտեմ/չեմ կարող հիշել» պատասխանները ընդգրկված չեն)*

Աղյուսակ 57. Ընտանեկան բռնության ենթարկված կանանց ճանաչելը		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	487	48.4
ոչ	519	51.6
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 58. Ընտանեկան բռնության ենթարկված կանանց թիվը		
	Քանակը	Տոկոսը
1	141	29.0
2	112	23.0
3	76	15.6
4	36	7.4
5	58	11.9
6	14	2.9
7	7	1.4
8	4	0.8
9	2	0.4
10	24	4.9
12	1	0.2
15	2	0.4
20	6	1.2
40	2	0.4
50	2	0.4
Ընդամենը	**487**	**100.0**

Միջինը=3.68, Մոդան=2.00, Մեդիանը=1

Աղյուսակ 59. Հարաբերությունները այդ կանանց հետ
(դասակարգված նվազման կարգով, թույլատրելի են մեկից ավելի պատասխաններ)

		Այո	Ոչ	Ընդամենը
Ծանոթ	Քանակը	295	192	487
	տոկոսը	*60.6*	*39.4*	*100.0*
Ընկեր	Քանակը	125	362	487
	տոկոսը	*25.7*	*74.3*	*100.0*
Բարեկամ	Քանակը	121	366	487
	տոկոսը	*24.8*	*75.2*	*100.0*
Հարևան	Քանակը	112	375	487
	տոկոսը	*23.0*	*77.0*	*100.0*
Ընտանիքի անմիջական անդամ	Քանակը	63	424	487
	տոկոսը	*12.9*	*87.1*	*100.0*
Աշխատակից	Քանակը	44	443	487
	տոկոսը	*9.0*	*91.0*	*100.0*

Աղյուսակ 60. Հայրերի կողմից բռնությունը մայրերի նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը
այո	115	11.4	12.0
ոչ	841	83.6	88.0
չունեմ հայր	31	3.1	**100.0**
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	19	1.9	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	

Աղյուսակ 61. Սկեսրայրների/զուգընկերների հայրերի կողմից բռնությունը սկեսուրների/զուգընկերների մայրերի նկատմամբ

	Քանակը	Տոկոսը	Իրական տոկոսը
այո	136	13.5	16.3
ոչ	699	69.5	83.7
չունեմ սկեսրայր/զուգընկերը չունի հայր	83	8.3	**100.0**
չգիտեմ/չեմ կարող ասել	88	8.7	
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	

Ժողովրդագրական տվյալներ

Աղյուսակ 62. Հարցվածների տարիքը

	Միջինը	Մեդիանը
	40.31	40.00
	Նվազագույնը	Առավելագույնը
	17	78

Աղյուսակ 63. Հարցվածների ստացած ամենաբարձր կրթությունը

	Քանակը	Տոկոսը	Գումարային տոկոսը
տարրական դպրոց (4 տարի)	1	0.1	0.1
թերի միջնակարգ դպրոց	6	0.6	0.7
8-ամյա միջնակարգ դպրոց	56	5.6	6.3
10-ամյա միջնակարգ դպրոց	305	30.3	36.6
քոլեջ, մասնագիտական դպրոց	382	38.0	74.6
համալսարան (4 կամ 5 տարի)	233	23.2	97.7
գիտական կոչում	23	2.3	**100.0**
Ընդամենը	**1006**	**100.0**	

Աղյուսակ 64. Կես դրույքով կամ լրիվ դրույքով աշխատանք, ներառյալ ինքնազբաղվածությունը

	Քանակը	Տոկոսը
այո	353	35.1
ոչ	653	64.9
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 65. 2007-ի ապրիլի եկամուտը ՀՀ դրամով

	Միջինը	Մեդիանը
	95,997.91	72,000.00
	Նվազագույնը	Առավելագույնը
	5,000.00	700,000.00

Աղյուսակ 66. Ներկա ամուսնական կարգավիճակը		
	Քանակը	Տոկոսը
Երբեք չամուսնացած	58	5.8
Ամուսնացած	899	89.4
Այրի	20	2.0
Ամուսնալուծված	27	2.7
Ամուսնուց առանձին ապրող	2	0.2
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 66ա. Ամուսնության տարեթիվը		
	Միջինը	Մեդիանը
	1987	1988
	Նվազագույնը	Առավելագույնը
	1950	2007

Աղյուսակ 67. Ունի երեխաներ		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	886	88.1
ոչ	120	11.9
Ընդամենը	**1006**	**100.0**

Աղյուսակ 68. Յղի է եղել վերջին տարվա ընթացքում		
	Քանակը	Տոկոսը
այո	116	11.5
ոչ	890	88.5
Ընդամենը	**1006**	**100.0**